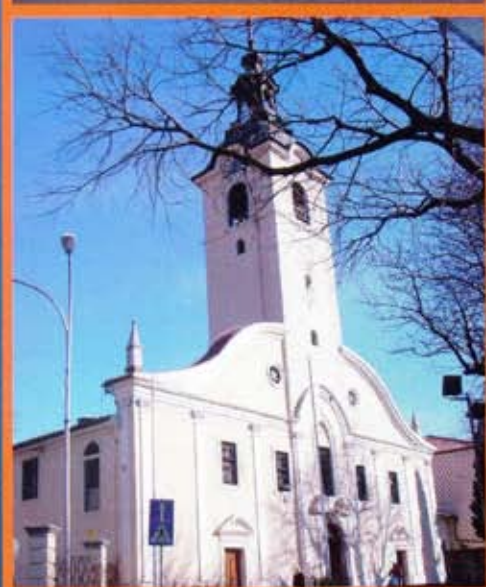
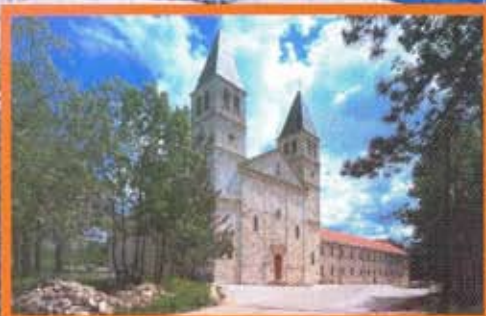

NOVICIJA

GODINA I. • BROJ 1(1) • NOVICIJATSKA GODINA 2003/04.

• **REPORTAŽA**
Hodočašće u Asiz

• **ŽIVOT U**
NOVICIJATU

• **RAZGOVOR UGODNI**
Fra Vitomir Silić

• **FRANJEVAČKA**
DUHOVNOST

• **FRANJEVAČKI IZVORI**

• **POSTER: Novaci s generalnim ministrom u Rimu**

TRAŽI SE: ČOVJEK

Dob, porijeklo, stručna sprema: nevažni.

Neophodno: sposobnost za rad prema Mt 25, 35 – 36:
*jer ogladnjeh i dadoste mi jesti; ožednjeh i napojiste me;
stranac bijah i primiste me; gol i zaogrnušte me;
oboljeh i pohodiste me; u tamnici bijah i dođoste k meni.*

kao i 1 Kor 12, 4 – 6:

*Različiti su dari, a isti duh;
i različite službe, a isti Gospodin;
i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima.*

Radno vrijeme: neograničeno

Plaća: prema Mt 25, 34:

*Tada će kralj reći onima sebi s desna:
Dođite, blagoslovljeni Oca mogega!
Primite u baštinu Kraljevstvo
pripravljeno za vas od postanka svijeta!*

i Mt 25, 40:

*A kralj će im odgovoriti:
Zaista kažem vam, što god učiniste
jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!*

Potrebne kvalitete:

široko srce,
jasni pogled
pažljivo uho,
spretno ruke,
živahan duh,
praktičnost.

Usavršavanje: usput moguće

Javiti se lozinkom: franjevac ili franjevka

NOVICIJAT

List novicijata Franjevačkih
Provincija s područja Hrvatske
i Bosne i Hercegovine

Godina I. br. 1(1)

IZDAVAČ:

Novicijati Franjevačkih provincija s područja Hrvatske i BiH

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

fra Jure Hrgović

POMOĆNICI UREDNIKA:

fra Robert Cibarić

fra Josip Vlašić

fra Šimun Radnić

fra Bernard Kasić

FOTOGRAFIJE:

Iz arhiva Novicijata

LEKTURA I KOREKTURA:

Ivan Botica, prof.

ADRESA UREDNIŠTVA:

"NOVICIJAT"

Franjevački novicijat Visovac

22324 Drinovci

Tel.: 022/775-730

022/775-733

Fax: 022/775-732

PRIPREMA I TISAK:

Tiskara Malenica d.o.o. Šibenik

SADRŽAJ:

UVODNIK	3
PREDSTAVLJAMO SE	4
• Novicijat Franjevačke provincije Bosne Srebrene - Gorica, Livno	4
• Novicijat Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja - Visovac	5
• Novicijat Franjevačke provincije Marijinog uznesenja - Humac, trenutno u Livnu	6
• Novicijat Franjevačke provincije svetog Ćirila i Metoda - Trsat, Rijeka	7
RAZGOVOR UGODNI:	
• Fra Vitomir Silić, meštar novaka Bosne Srebrene	8
FRANJEVAČKA DUHOVNOST	10
• Sveti Franjo i Evanđelje	10
• Franjo i Majka Božja	10
• Sveti Franjo i euharistija	11
• Božja neizmjenost u čovjekovoj ograničenosti	12
FRANJEVAČKI IZVORI	13
• Pogled na Franjine spise danas	13
• Smisao života klarisa: Oblik života dan svetog Klari	14
• Životopisi svetog Franje	15
• Životopis Tome Čelanskog	16
PUTOVIMA SVETOG FRANJE:	
• Hodočašće franjevačkih novaka u Asiz i franjevačka mjesna Italije	18
ŽIVOT U NOVICIJATU	20
• Livno	20
• Visovac	26
• Trsat	31

Uvodnik

"Kako je lijepo kao braća zajedno živjeti!" (usp. Ps 133).
Ovaj usklik starozavjetnog pjesnika nalazi svoj odjek u braći koja
se nazivaju "manjima". Nasljednici poniznog brata Franje iz Asiza
već osam stoljeća diljem svijeta pružaju zajedničko svjedočanstvo
ljepote života koji se sastoji u "nasljedovanju stopa Kristovih". U
svakom povijesnom razdoblju tako suvremen, Franjo svojom
jednostavnošću i potpunim predanjem Bogu privlači mnoštvo mladića
i djevojaka na jedan uzvišeniji način života, na življenje Evanđelja.

Ispunjeni radošću što su dionici upravo takvog života,
franjevački novaci s područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine žele
podijeliti trenutke tog života međusobno i s drugima. Odatle i misao
da se pokrene jedan ovakav list. Nazvali smo ga jednostavno
"Novicijat". Ova riječ u sebi sadrži mnogo toga što je današnjem
čovjeku nepoznato. Toliko sam puta čuo pitanja poput ovoga: "Što
vi zapravo radite godinu dana nakon što ste završili gimnaziju?",
ili pak konstatacije poput ove: "Dobro vam dođe ta jedna godina da
se odmorite od škole i odmorni pođete na faks!"

Ali novicijat je puno više od pukog odmora. To je godina
kojom započinjemo svoj redovnički život, to je vrijeme intenzivnijeg
susreta ponajprije sa samim sobom, zatim s Bogom i s drugima,
bližnjima. U tim susretima iskustveno upoznajemo duh našega svetog
oca Franje. Proučavajući njegove Spise, otkrivamo neizmjereno
bogatstvo životnog iskustva čovjeka posve uronjenoga u Boga, koje
teži utjelovljenju u svaku osobu koja ljubi nedovoljno ljubljenu
Ljubav, tj. Krista. Pravilo sv. Franje i Generalne konstitucije Reda
koje nam to Pravilo posadašnjaju, otkrivaju nam Franjine težnje za
provođenjem Evanđelja u život. Novaci se kroz novicijat upoznaju
i sa slavnom prošlošću Reda i Provincija kako bi iz tolikih svijetlih
likova svoje braće izvukli poticaj da i svoj život nesebično predaju
na dobro braće.

Franjevačka duhovnost može mnogo toga dati današnjem
čovjeku: siromaštvo kao oslobođenje od navezanosti na prolazno,
malenost, jednostavnost, bratstvo, ljubav prema Crkvi... Ove osobine
trebaju resiti svakog franjevca, ali i kršćanina. Danas je problem
neprepoznatljivosti mnogih redovnika, stoga želimo otkriti svoj
franjevački identitet i živjeti ga konkretno u svojim odnosima. Želimo
biti prepoznatljivi kao dobri i jednostavni ljudi, ispražnjeni od svega
što priječi naš susret s Bogom kako bi Bog u nas ulio darove svoje
milosti i ljubavi.

Današnji čovjek kao da se boji susresti, poglavito sa samim
sobom. Skloni smo svaki trenutak, koji nam Bog daje da se zaustavimo
i promislamo kamo ide naš život, ispuniti neakvim "važnijim"
poslovima, hobbijima... A susreti s dragim osobama su tako vrijedni
i daju posebnu ljepotu našim životima jer znamo da imamo braću
koja nas ljube. Upravo iz susreta s Bogom i iz međusobnih susreta
novaka proizišao je "Novicijat". Kada nam se nešto lijepo dogodi,
odmah to želimo podijeliti s našim milima i dragima. To je svrha i
ovog lista. Pomoću njega želimo naše oduševljenje za Krista proširiti
na stariju braću u našim Provincijama kao i na sve ljude, ljubitelje
svetog Franje i svega što je franjevačko.

Već polako zakoračujemo u posljednje mjesece, a neki i
dane, ove korisne i lijepe novicijatske godine. Pogledavamo unatrag
i naviru nam sjećanja na prve, pomalo nesigurne, korake u habitima,
na zajedničke susrete s Bogom u molitvi, na fizičke napore koje smo
uložili kako bi nam novicijat bio ljepši, osobito na, svima nama
toliko drage, susrete počevši od susreta franjevačkih novaka i
novakinja u Rami, preko Međugorja, Trsata, Visovca, sve do Asiza.
Toliko se toga dogodilo, a mali odjek svega toga želi biti ovaj skromni
list. Nastao je iz želje da se novaci iz naših četiriju Provincija –
zadarska Provincija, nažalost, ove godine nema novaka – što bolje
upoznaju, da razmijene iskustva o životu koji žele odabrati. List
rado pružamo i našoj starijoj braći kako bi se upoznali s događanjima
u novicijatima, kao i o razmišljanjima koja su proistekla iz
novicijatskog života njihovih nasljednika.

Nakana nam je da svaka generacija novaka tijekom svoje
novicijatske godine objavi jedan "Novicijat". Ovaj prvi broj nastao
je u kratkom vremenu zahvaljujući velikoj želji i upornosti ove
generacije novaka da naše zajedništvo i na ovakav način predstavi.
U godinama koje su pred nama vjerujemo da će novaci i meštari
jednakim žarom nastojati da "Novicijat" bude svjedočanstvo ljepote
zajedništva i bratstva naših franjevačkih Provincija kako bi svi na
svojim prostorima širili obilje mira i dobra.

fra Jure Hrgović

NOVICIJAT FRANJEVAČKE PROVINCIJJE BOSNE SREBRENE – GORICA, LIVNO

Crkva i samostan na Gorici u Livnu

Dolaskom franjevacu u Bosnu 1291., odnosno od osnutka bosanske vikarije 1340. godine franjevci su se redovito brinuli za svoj pomladak. Stoljećima se tražio najbolji način za prikupljanje duhovne snage. Tako možemo reći da se novicijat u bosanskoj provinciji obavljao sve do 1882. godine, u tri najstarija bosanska samostana: Fojnici, Kreševu i Kraljevoj Sutjesci. Svaki samostanski distrikt morao se brinuti za svoj pomladak. Odlukom provincijskog kapitula Fojnici 1882. godine novicijati su ujedinjeni u jedan samostan, onaj u Fojnici. Tim je znatno olakšana novicijatska formacija. Dakle, od tada do danas u Bosni Srebrenoj postoji samo jedan novicijat u samostanu koji odredi Generalna kurija. Bosanski su franjevci godinu novicijata uvijek nastojali studijski obogatiti iako se to nije uvijek slagalo s generalnim odredbama Reda. Poseban je školski program uveden dolaskom novicijata u Visoko 1974. godine. U novicijat su uvedeni predmeti usko vezani uz teologiju, pa je godina novicijata ujedno bila i prva godina teologije. Na buduća inzistiranja Generalne kurije i generalnih vizitatora, starješinstvo je Provincije donijelo odluku da se i dalje nastavi sa studijskim programom u novicijatu, ali da se godina novicijata

ne ubraja u šestogodišnji teološki studij.

Tijekom domovinskog rata novicijat nije mogao opstati u Bosni, pa se seli u Italiju, gdje su bratsku ljubav iskazali talijanski fratri. Od 1992. do 1995. godine novaci su smješteni u samostanu Monopoli, a od 1995. do 1997. godine u Belmonteu. Kad su se ratne prilike smirile, provincijski kapitul 1997. godine određuje da se novicijat vrati u Bosnu i smjesti u samostan Sv. Petra i Pavla na Gorici u Livnu gdje i dan danas djeluje.

Godine 2001. priključili su nam se i novaci Hercegovačke provincije Marijina Uznesenja, koji su s nama do danas. Današnje je stanje ovako: Provincija Bosne Srebrene broji osam novaka, a Provincija Marijina Uznesenja šest. Dakle, ukupno nas je četrnaest.

Naš je svakodnevni program isprepleten molitvom, predavanjima, osobnim radom i rekreacijom. Predavanja se održavaju u jutarnjim satima: od 8.30 do 9.15 i od 9.30 do 10.15. Uz naše meštre fra Vitomira i fra Marka, znanjem nas nastoje obogatiti i fra Ivan Sesar, gvardijan fra Anđelko Barun te fra Stipan Vrgoč. Pravo je bogatstvo slušati svaki dan drugog predavača. Tako se lakše izbjegne opasnost od monotonije i pasivnog "sudjelovanja". I mi smo na zahtjev nekih predavača spremali i održavali predavanja. Uz molitvu i predavanja, ne nedostaje nam ni ostalih aktivnosti, kako unutar našeg samostana, tako i izvan samostana. Ponekad odemo do naših župa gdje animiramo misna slavlja, a u lijepim su nam uspomenama susreti s visovačkim i trsatskim novacima.

Novaci iz Livna: s lijeva nadesno stoje: fra Tomislav Svetinović, fra Stipan Klarić, fra Josip Vlašić, fra Vjekoslav Miličević, fra Vitomir Silić, (meštar), fra Marko Semren, (domeštar), fra Tomislav Pek, fra Josip Filipović, fra Ivan Boškić; sjede s lijeva na desno: fra Miran Križanac, fra Igor Balta, fra Miroslav Bazina, fra Josip Matijanić, fra Aleksander Tamušić, fra Slaven Brekalo, i fra Goran Čorluka.

fra Josip Filipović

NOVICIJAT FRANJEVAČKE PROVINCIJE PRESVETOG OTKUPITELJA - VISOVAC

Već daleke 1567. godine dalmatinski fratri izabiru samostan na otočiću Visovcu kao najpogodnije mjesto za novicijat franjevačkih kandidata s dalmatinskog područja. Stoga se ova godina drži službenim početkom novicijata. Franjevci na Visovac, prema sačuvanim dokumentima, dolaze još davne 1445. godine nakon što su ga, zbog stalnih turskih smetnja, napustili augustinci.

Sam je otočić Visovac nastao nasred jezera koje stvara Krka probijajući se iz kanjona nazvanog "Među gredama". Tu se nalazila velika stijena koju su vrijedni redovnici nasipali i tako proširivali površinu otočića. Zbog te se početne stijene i sam otočić nekoć zvao "Bijelom stijenom – *Lapis alba*".

Povijest je našeg novicijata kao i povijest cijele naše Provincije burna. Različiti tuđinski vladari naših prostora od Mlečana, preko Austrijanaca do Francuza sukladno vlastitim interesima raznim su odredbama ograničavali broj novaka ili pak zabranjivali primanje u novicijat. Unatoč neprilikama i teškim situacijama novicijat se održao, a osim Visovca, u provinciji su kuće novicijata bile u makarskome, zaostroškome i živogoškom samostanu. Novicijat je kratko vrijeme bio i u Šibeniku, Sinju i Imotskom.

Godine 1879. provincijski kapitul određuje Visovac kao jedinstveni novicijat za cijelu Provinciju. Tako će uz kratka izbivanja, ostati do danas. Danas je Visovac oaza mira i tišine, mjesto molitve i susreta s Bogom. Sve na njemu i oko njega upućuje i usmjerava na susret s Bogom. Ove godine u novicijatu smo nas četvorica novaka. Na Visovac smo stupili početkom rujna prošle godine nakon završene

Franjevačke klasične gimnazije u Sinju. Zadnje subote mjeseca kolovoza položiti ćemo svoje prve privremene zavjete i obećati Bogu življenje u nasljedovanju Krista po uzoru na našega svetog Oca Franju, a to je ujedno i življenje po Evanđelju Gospodina našega Isusa Krista.

Novicijat je vrijeme osluškivanja Božjega glasa u sebi i preispitivanje samoga sebe: jesam li spreman prihvatiti življenje Evanđelja? A život koji je pred nama prepun je izazova koji nas odvlače od pravih vrijednosti. Vrijeme novicijata isprepleteno je molitvom kojoj ljepotu i draž daje ambijent u kojem živimo. Molitva, uz gitaru našega fra Šime na brodu, na obali, u prirodi... posebno je iskustvo, ali i česti susreti s Gospodinom pred njegovim prebivalištem u Crkvi, bilo u najizvrsnijoj molitvi sv. misi, bilo u klanjanju ili bdijenju, otkrivaju nam veličinu zadaće na koju nas Bog poziva, a to je predanje života za druge. Uz molitvu, nastojimo upoznati život i djelo sv. Franje kroz proučavanje njegovih Spisa i Životopisa, Pravila, Konstitucija Reda. Također pokušavamo prodrijeti u bitne elemente franjevačke duhovnosti i života u čemu su nam od pomoći i predmeti Povijest Reda i Provincije te Teologija zavjeta i liturgije. Uz molitvu i studij, rad na održavanju otočića razvija nam fizičke sposobnosti i ispunja nas radošću kada uređenim perivojem uvečer prošetamo i molimo krunicu. Također svatko od braće razvija svoje sposobnosti: bilo u sviranju, nogometu, stolnom tenisu, izradi krunica... Mnogo toga čovjek otkrije u sebi kad se susretne s Bogom. Neka naš cijeli život bude život prožet Bogom.

Novaci 2003/2004

S lijeva na desno: fra Ivan Šimunac, fra Šimun Radnić, fra Miroslav Bustruc (meštar), fra Željko Tolić (provincijal), fra Bernard Kasić, fra Jure Hrčović (domeštar), fra Lukica Vojković, fra Ivan Buljević (gevardijan)

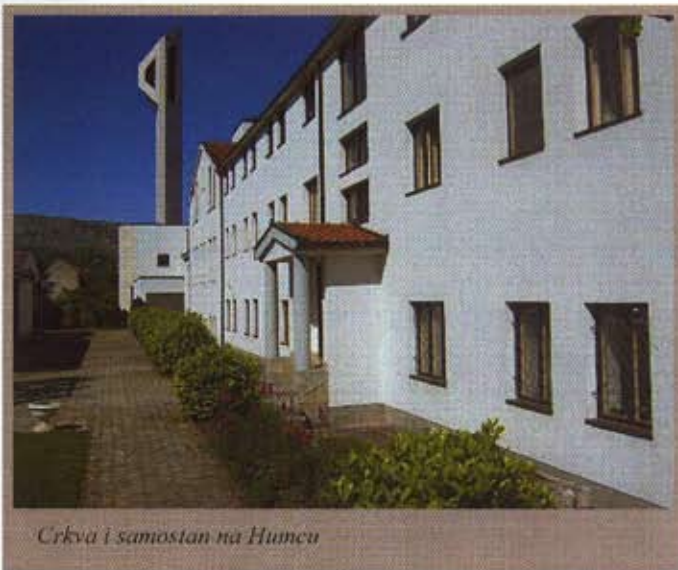
fra Ivan Šimunac i fra Lukica Vojković

NOVICIJAT FRANJEVAČKE PROVINCIJE MARIJINA UZNESENJA – HUMAC, TRENUTNO U LIVNU

Današnji teritorij Hercegovačke franjevačke provincije potpadao je pod Bosansku vikariju, kasnije provinciju Bosnu Srebrenu. Turskim rušenjem samostana u Hercegovini, sve do devetnaestoga stoljeća u Hercegovini nema ni jednog samostana. Godine 1700. pastoralnu brigu za Hercegovinu preuzima kreševski samostan, a manji dio sutješki i fojnički. U tim su se samostanima odgajali sjemeništari i novaci, dok su bogoslovi išli na studij u inozemstvo, najviše u Italiju.

Političkim osamostaljivanjem Hercegovine u samostalni pašaluk bila je prigoda da se osamostali i hercegovačka crkvena franjevačka pokrajina. Franjevci rodом iz Hercegovine podržani apostolskim vikarom u Bosni, biskupom fra Rafom Barišićem, isposlovali su iz Rima crkvenu dozvolu za gradnju samostana na Širokom Brijegu. Franjevci rodом iz Hercegovine uputili su se 19. svibnja 1844. iz Kreševa u Hercegovinu. S njima su krenula i dvojica novaka kojima je bilo dopušteno nastaviti novicijat u Hercegovini. Nastanili su se u župnoj kući u Mostarskom Gracu. Hercegovina se 1846. godine od Bosne odvojila i crkveno, budući da je osnovan posebni apostolski vikarijat za Hercegovinu na čelu s fra Rafom Barišićem, dotadašnjim apostolskim vikarom u Bosni. Te je godine dobivena i dozvola turskih vlasti za gradnju samostana na Širokom Brijegu. Samostan je useljen već 1849. godine, a u njemu je bio i novicijat. Stanje hercegovačkih franjevacа bilo je pravno neuređeno: imali su neki vid autonomije, ali su još bili članovi provincije Bosne Srebrene. Novake je primao u novicijat i zavjetovao apostolski vikar, što se nije sviđalo upravi Reda, pa je budućnost franjevačke zajednice u Hercegovini bila upitna. Ustrajnošću biskupa Barišića i pojedinih franjevacа, 1852. godine Hercegovina dobiva samostalnu franjevačku kustodiju i time uređuje svoj pravni položaj.

Novaci 1867. godine prelaze u novi samostan na Humcu. Tu ostaju sve do 1941. kada se prebacuju u novoizgrađeni samostan u Tomislavgradu. Već 1942. zbog ratnih djelovanja oko Tomislavgrada, novicijat opet seli na Humac, a odatle u Veljake zbog istih okolnosti. Dolaskom komunista na vlast, Hercegovačka se provincija nalazila se pred propašću: ubijeno je 66 fratarā, veliki je broj bio u zatvorima, ili u emigraciji, dok su odgojni zavodi bili zabranjeni.

Crkva i samostan na Humcu

Pomoć je pružila Bosna Srebrena primivši 1946. godine hercegovačke novake u svoj novicijat. Novicijat na Humcu ponovno je otvoren 1948., ali odmah i zatvoren zbog naredbe državnih vlasti, pa su novaci opet bili smješteni u Kraljevoj Sutjesci. Zbog velikog broja novaka, uprava Provincije odlučila je 1959. godine dio novaka ostaviti u Sutjesci, a dio odvesti u samostan Slano koji se nalazi izvan Provincije. Iz Slanog su novaci pred Božić iste godine otišli na Humac, a kako narodne vlasti nisu reagirale, od sljedeće su godine svi novaci ponovno na Humcu.

Zbog hercegovačkog je slučaja 1997. generalni ministar Reda fra Herman Schalück zabranio Provinciji novicijat. Nakon održanog provincijskog kapitula 2001. g., Provincija je ponovno dobila pravo primanja kandidata u novicijat, ali zbog nekih pravnih prepreka novaci moraju boraviti u drugoj provinciji. Od tada su hercegovački novaci s novacima Bosne Srebrene u novicijatu na Gorici kod Livna.

Hercegovački su novaci na Humcu, gdje su najviše boravili, ostavili neizbrisive tragove. Veliko i prelijepo samostansko dvorište uređivali su tijekom više od stotinu godina boravka. Uređivali su i više godina i list "Na izvorima".

Zabrana novicijata itekako se osjetila u životu Provincije, no zahvaljujući Providnosti broj novaka iz dan u dan raste. Ove godine Provincija ima šest novaka, a dogodine očekujemo isti broj.

fra Stipan Klarić

NOVICIJAT FRANJEVAČKE PROVINCIJE sv. ĆIRILA I METODA - TRSAT, RIJEKA

Novicijat Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda nije kroz povijest bio u jednome samostanu nego u više njih. Od osnutka provincije 1900. godine pa sve do početka Drugoga svjetskog rata novicijat je bio u Rijeci, na Trsatu.

Godine 1941., kad su Talijani okupirali Trsat i otvorili ratno bojište, novicijat se seli u Kloštar Ivanić. Zbog rata i loše povezanosti među samostanima te zbog financijskih razloga, svake tri godine novicijat mijenja svoje mjesto. Prihvaćaju ga samo bogati samostani koji su mogli uzdržavati novake: to su bili samostani u Krapini, Baču, Vukovaru i Cerniku. U Cerniku je novicijat bio od 1955. godine pa sve do 1978. godine. Nakon toga jednu je godinu prebačen na Trsat pa opet vraćen u Cernik. Od 1981. godine pa sve do danas, novicijat se nalazi, kao i u početku, na Trsatu.

Ove godine su nas osmorica stigla u novicijat, dok nam se fra Danijel pridružio malo kasnije. Ovdje smo poimence: fra Robert Ćibarić, fra Grgur Blažević, fra Danijel Maljur, fra Franjo Glasnović (ova četvorica su iz Zagreba), zatim fra Sreten Simonović iz Prgomelja, fra Domagoj Mesić iz Požege, fra Tomislav Faletar iz Iloka, fra Tomislav Levak iz Adamovca i fra Mario Zubak iz Koprivnice. Naravno, s nama je i naš magister fra Rožo Brkić koji vrši službu odgojitelja od 2002. godine.

Cijelu smo godinu imali predavanja, a sada se spremamo za prijemni i novicijski ispit. Predavanja su se najviše odnosila na franjevaštvo i franjevačku duhovnost koju nam predaje fra Rožo. Još smo imali predavanja o povijesti reda i provincije kao i teoriju i praksu iz glazbene kulture. Imali smo i nekoliko sati o Bibliji i o kršćanskoj meditaciji.

Radni dan: ujutro - predavanja, poslijepodne - osobni studij. Slobodno vrijeme uglavnom provodimo u zajedništvu s braćom. S vremena na vrijeme padne koja utakmica nogometa ili košarke. Sami dnevni red podlozan je promjenama zbog hodočašća i vođenja grupa turista.

Tijekom godine išli smo na nekoliko izleta, ali

vjerujem da je svima u srcu najviše ostao posjet našim sestrama klarisama u Požegu. S njima smo slavili svetu misu, te se poslije mise zadržali u razgovoru.

Također vjerujem da nitko nije zaboravio dva provedena tjedna na Visovcu gdje smo se upoznali s novacima, ali i drugim fratrima provincije Presvetog Otkupitelja. Zapravo, mi smo "Visovčanima" uzvratili posjet (i oni kod nas proveli dva tjedna).

Nadalje, tradicionalni susret novaka, koji je ove godine bio u Međugorju, zasigurno je svima ostao dobro u pamćenju.

Nipošto ne možemo izostaviti i tradicionalni zajednički susret/hodočašće u Asiz i Italiju gdje je zaživljena Franjina karizma. Ovakvi susreti ne povezuju i ne zbližuju samo pojedince već i sve naše provincije.

Evo, spremamo se za prijemni i za novicijski ispit, polako spremamo stvari; polako završava novicijat... No, reče nam jedan stari fratar: "Novicijat traje cijeli život!"

*Pod okriljem Gospe Trsatske novicijat provode novaci
Franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda*

FRA VITOMIR SILIĆ, MEŠTAR NOVAKA BOSNE SREBRENE

DAJMO PRVENSTVO ODGOJ DA SE ŠTO BOLJE ODGOVO

Fra Vitomir Silić, krsnim imenom Anto, rodio se 25. 10. 1937. u Vitezu, gdje je završio i Osnovnu školu. Gimnaziju pohađa u Visokom od 1949. do 1958. U međuvremenu ulazi u novicijatu Bosne Srebrene u Kraljevoj Sutjesci 1955. Teologiju završava – dijelom – u Sarajevu do 1964. kada je zaređen za svećenika u Gučoj Gori. Nakon ređenja obavlja službu kapelana u Tuzli (do 1966.) i istovremeno dovršava teološki studij u Ljubljani gdje magistrira 1967.

Akadske godine 1967./68. treći je prefekt u Visokom, gdje ujedno predaje i vjeronauk. Godine 1968. odlazi na Pedagoški institut na papinsko sveučilište Antonianum te upisuje studij pedagogije i psihologije koji završava 1970. U studenom iste godine preuzima službu prvog prefekta u Visokom, uz koju predaje vjeronauk, a na kojoj ostaje sve do 1991. U razdoblju od 1976. do 1982. vikar je provincije

Bosne Srebrene. Župnikom župe Brestovsko bio je u ratnim godinama od 1991. do 1994., da bi napokon preuzeo službu meštara novaka koju obavlja do danas. U to vrijeme bilo je – zajedno s generacijom '03./'04. – 126 novaka, od čega njih 13 nije završilo svoj novicijatu. Od jeseni 1999. godine predavač je Psihologije, Pedagogije i Didaktike na Akademiji likovnih umjetnosti u Širokom Brijegu.

• *Fra Vitomire, Vi ste čovjek koji je – moglo bi se tako reći – čitav svoj svećenički i fratarski život proživio kao odgojitelj, bilo u sjemeništu, bilo u novicijatu. Kad pogledate unatrag, kakvi Vam se osjećaji bude? Osjećate li se "kažnjenim" (prema onoj staroj izreci) ili...?*

Fra Vitomir: Istina je, u sjemeništu u Visokom proveo sam dvadeset jednu godinu kao profesor i kao odgojitelj, a u novicijatu se navršava deseta godina. Lijep je osjećaj kad se dođe na Franjevačku bogosloviju u Sarajevo ili drugdje po Bosni i Hercegovini pa se vide bivši daci čija su imena i lica poznata; uspomene naviru, a minuli se dani zrelije, lepršavije i bez uštrikanosti prosuđuju.

Ulogu odgojitelja zamišljam kao lik sluga iz Lukina evanđelja (12,37): "I vi kad učinite nešto što vam je naredeno, recite sluga smo beskorisne. Učinili smo ono što smo trebali učiniti." Odnos prema Bogu u znaku je milosti, a ne u znaku pogodbu, ugovora. Na milosni dar Božji čovjek bi trebao odgovoriti ponizno, zauzeto i iskreno. Radnici na njivi Gospodnjoj, zauzimajući svoje mjesto, ne bi trebali tako raditi da postanu neuklonjivi spomenici. "Kompleks spomenika" eliminira se jednostavnim oslobođajućim smiješkom koji sugerira poniznost, ali i poniznost skoro nevidljiva, kao gorušičino zrno. Sluga u evanđelju, zauzet tihim raspolaganjem, trebao bi očekivati vrlo rijetku, ali dragocjenu "nagradu beskorisnosti". Zahvalan sam braći u

Provinciji koji su imali povjerenja u mene i dodjeljivali mi dugogodišnju odgojnu funkciju.

• *Odgoj je prilično osjetljiva stvar; radi se uvijek o dvije osobe – odgojitelju i odgajaniku. Koje zapreke, iz Vašeg iskustva, mogu spriječiti dobar odgoj (i sa strane odgojitelja i sa strane odgajnika)?*

Fra Vitomir: I odgojitelji i odgajnici trebali bi biti zdrave, uravnotežene osobe. Odgojitelj bi trebao biti stručno osposobljen, obogaćen općom kulturom, treba voljeti svoj poziv i rad, biti realni optimist, poznavati i cijeniti odgajanike, biti čovjek vjere, nade i ljubavi. I odgojitelj i odgajnici trebali bi upoznati i cilj odgoja i složiti se oko njega, a onda upotrijebiti adekvatna sredstva služeći se prikladnim metodama da se taj cilj postigne. Možda je danas najveći problem u životu i odgoju nedostatak smisla života, a onda ni ciljevi života nemaju privlačne snage – da ne govorimo o sredstvima i metodama.

Ako smisao života postane bogatstvo, konzumizam, seksualnost, a zapostave se više vrijednosti, odgoj postaje mučan, a često i bezuspješan posao. U pretpostavci da odgajnik vidi pravi smisao svoga života, njegov bi se odgojni proces trebao odvijati na racionalnom, emocionalnom i voljnom području.

• *U redovničkoj zajednici ipak se radi o posebnoj vrsti formacije: odgajaš nekoga da ti danas-sutra bude brat, dobar*

Razgovarao: fra Josip Vlašić

brat: fratar, svećenik. Može li se govoriti o glavnom cilju, o glavnim pretpostavkama za dobar odgoj s obje strane?

Fra Vitomir: Samo je jedan cilj života, samo je jedan Bog. Boga treba ljubiti, hvaliti, klanjati mu se. Bog je neizmjeran. Priznati Boga svim bićem svojim, jaka vjera – to je jedini pravi i spasonosni korektiv u našem životu kad se radi o uporabi ili zlouporabi naših čina prema Bogu i bližnjemu.

• *Odgajati nekoga značilo bi pomoći nekomu u "njegovanju", ispravnom formiranju njegova vlastitog života. Koja je tu – po Vama – uloga samoodgoja?*

Fra Vitomir: Ako odgoj nije prešao u samoodgoj, odgoj nije postigao svoj cilj. Teško je očekivati da će odgoj prijeći u samoodgoj ako se za vrijeme odgojne faze prakticira samo "samoodgoj" ili, barem u velikoj mjeri, odbacujući zakonitosti odgoja. Da bi se postalo zrela osobnost, važna su tri sloja: nasljedni dio, odgoj (roditelji, škola, okolina, odgojitelji) i samoodgoj. Vlastiti udio u dozrijevanju osobe, u očovječenju čovjeka, neizostavan je.

• *Što je za Vas, u odgojnim ustanovama u kojima ste živjeli i radili, predstavljalo i predstavlja glavni problem?*

Fra Vitomir: Teško je kazati koji je glavni problem. U didaktici, kao grani pedagogije, govori se o trima elementima koji su važni u odgoju i obrazovanju: nastavnik (odgojitelj), učenik (odgajnik) i grada. Odgajatelj bi trebali biti stručni, zreli, izgrađeni ljudi; učenici nadareni, slobodni, voljni, a grada interesantna, korisna i privlačna. Interes je dat, darovan, ali i zadat. U odgojnim zavodima, gdje sam djelovao, imao sam dobre suradnike. Efikasan ekipni rad velika je pomoć u odgoju. Kad se radi o odgajanicima, bila je čitava lepeza raznih profila, od osmišljenih, slobodnih, motiviranih do bezvoljnih, neodgovornih, "maminih maza". Veliku poteškoću stvara manjkava i slaba vjera, neadekvatan

Fra Vitomir, perfekt sjemeništaraca u Visokom

U KOJI IDE ZA TIM RI NA BOŽJI POZIV

Ma, zemljak, uviđaš li ti što ti ja želim reći!?

roditeljski odgoj, krivo shvaćanje slobode, manjak radnih navika, slaba motiviranost u redovničkom pozivu, velika privlačnost tijela i svijeta.

• **Fra Vitomire**, često se govori među starijim fratrima: "U naše vrijeme je bilo ovako ili onako, nisi smio ovo ili ono..." Jesu li mladi danas spremni slušati, surađivati, dopustiti da im se pomogne?

Fra Vitomir: Po mom mišljenju odgoj u našim redovničkim zajednicama trebao bi se odvijati u sljedećem smjeru: ne odgajati prvenstveno za strukture, stare ili nove, makar one izgledale ne znam kako dobre. Treba dati prvenstvo odgoju koji ide za tim da se što bolje odgovori na Božji poziv, da razvijemo svoj osobni odgovor na milosni dar Božji. Ako shvatim da je Bog moj otac, da me on voli, da samo u tom ozračju mogu u potpunosti razvijati sebe kao čovjeka i fratra, onda će adekvatne strukture to slijediti. Nije li tako bilo i kod svetog Franje? Kad mladi dođu do ovoga uvjerenja, nezaustavljivo postaju kreativni.

• **Što možete u svojem radu istaknuti kao glavno načelo, kao svojevrsnu filozofiju, maksimu?**

Fra Vitomir: Ovo su divne misli: "Ad maiorem Dei gloriam", "Moli i radi", "Putuj i pjevaj", "Ljubi pa radi što hoćeš", "Bog moj i sve moje", "Čovječe ne idi malen ispod zvijezda"... Nije toliko važno što i koliko činimo, nego kakvom i kolikom

ljubavlju činimo ono što nam je povjereno. Darovi su različiti. Ono što jedan čini možda ne može u tolikoj mjeri činiti drugi čovjek, ali svi skupa možemo nešto lijepo učiniti za Boga (Majka Terezija).

• **Novicijat je za redovnika – barem tako većina kaže! – najljepše razdoblje života. Budući da imate privilegij sudjelovati i biti dio najljepših trenutaka nećijih života, što Vam se čini: što bi svaki novak trebao ponijeti iz novicijata?**

Fra Vitomir: Istinu o sebi, o Bogu i svijetu. Spremnost obnavljati duhovne vrednote. Puno je u svijetu konzumizma, koristoljublja koje duhovno smatra vrlo neugodnim ili bez značenja za život ili pak skepticizam prema duhovnim vrijednostima! Sve ove strukture ne omogućavaju pravu slobodu niti stvaraju sretnu budućnost. Ono što čovjekovu životu daje smisao i temelj svakoj duhovnoj vrijednosti i moralnoj svijesti jest Bog. Svojim načinom života i odgovarajućom ljudskom, kršćanskom i redovničkom impostacijom redovnik bi se trebao opirati načelima dekadencije kojima je inficirano društvo.

• **Koja je uloga meštra u novicijatu: biti nadglednik, promatrač, onaj kojega se novaci boje...?**

Fra Vitomir: Ništa od toga! Biti suputnik u zajedničkoj formaciji. Raditi oko istog cilja: "Imati Duha Gospodnjeg i njegovo sveto djelovanje." Ići za istim ciljem zahtjeva puno posla, slobode, odgovornosti, askeze, znoja i suradnje u obiteljskom ozračju i uzvišenosti djece Božje koja su podložna slabostima.

• **Da ponovno živite svoj život, biste li ga proživjeli kao odgojitelj?**

Fra Vitomir: Različiti su darovi, a isti Gospodin. Ako bi u ponovnom životu Gospodin ostao pri svojim darovima, opet bi se bilo najbolje prikloniti Njemu. Bogu hvala i svima onima uz čiju sam pomoć mogao nešto ostvariti u vinogradu Gospodnjem!

Žetva je velika, a radnik je fra Vito

A SADA JEDAN DESETERAC BLIC-PITANJA:

• **Bog?**

Otac koji nas voli, on je izvor i darivatelj svakog dobra.

• **Isus Krist?**

Bog od Boga, Sin koji dolazi od Oca. On je put, jedini uzor za naš život. S njime, po njemu i u njemu sve se vraća Ocu.

• **Svijet?**

Disanje Božje.

• **Čovjek?**

Poljubac Božji.

• **Majka?**

Prava majka je protočnica ljubavi Božje.

• **Molitva?**

Drugovanje s Bogom.

• **Sveti Franjo?**

Privučen Bogom, privlači ljude Bogu.

• **Biti fratar?**

Neprestano proživljavati i isticati da Ljubav (Bog) nije ljubljena.

• **Vjerovati?**

Boraviti na čistom, planinskom zraku; boriti se za život koji je Krist donio i imati ga u izobilju.

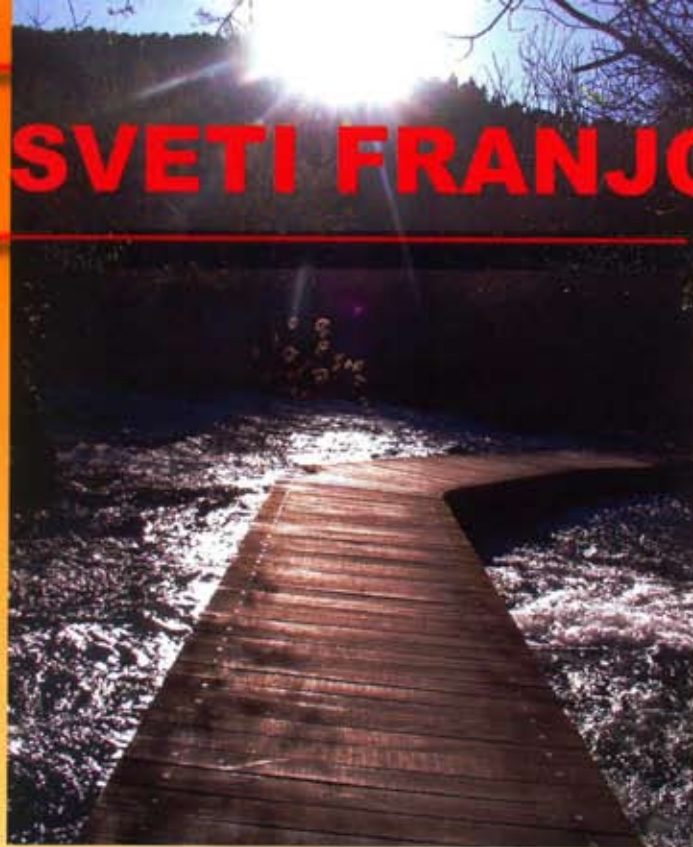
• **Smijeh (radost)?**

Reći Bogu da, a Zlu ne. To je tihi povjetarac na moru života da se životni sadržaj ne pokvari i ne izgubi. Jer, On nas gleda, radi Njega i uz pomoć Njegovu trebali bismo sve činiti. On voli radost, voli igru, On je Bog živih a ne mrtvih.

Razgovor ugodni meštra i dekana

SVETI FRANJO I EVANĐELJE

Jedna od glavnih karakteristika svakog sveca jest to što svoj životni smisao ostvaruje preko Evanđelja. Takav je bio i poznati asiški svetac Franjo, utemeljitelj reda Manje Braće i hrabri Kristov vojnik. Sav njegov lik i njegova osobnost kao i njegov život toliko su srasli s Evanđeljem da je on u neku ruku postao živo slovo Biblije, odnosno Evanđelja. Dugo je godina proveo u lutanjima i traženjima svoga životnog smisla da bi naposljetku odgovore pronašao u Evanđelju. Kada je na jednoj misi u Porcijunkuli čuo poruku Kristove riječi, da propovjednici na put ne nose ni štapa ni kožnatog pasa ni sandala ni dvije tunike, Franjo je svim srcem uskliknuo da je to ono za čim teži i ono što svim svojim bićem želi živjeti. Otad njegov život postaje i polako se oblikuje u one putove koje Krist u Evanđelju preporučuje. Franjo je shvatio i uvidio da će trebati uložiti mnogo truda i napora kako bi ostvario sve ono za čim je krenuo i čeznuo. Ali taj mali, ponizni brat, kako se nazivao, a što je u istinu i bio, već u prvome izazovu ostaje vjeran. Kada dobiva braću, on ih gledao kao Božji dar te im sastavlja Pravilo na temelju Evanđelja. Jednostavno im kaže da je "život i pravilo Manje Braće opsluživati Evanđelje Gospodina našega Isusa

Krista". On ne želi ni Augustinovo ni Benediktovo pravilo; on jednostavno želi samo čisto i jedino Evanđelje. Bez ikakvih drugih pomagala, bez oružja i mačeva, nego jednostavno vjerom u snagu Božje riječi.

Sveti je Franjo bio pun Duha Svetoga i čovjek koji je upoznao onu pravu stranu i bit života. Stoga nimalo nije začuđujuća činjenica da on, vjerno i u potpunosti, opslužuje i želi opsluživati Evanđelje. Franjo nije probirao Božje riječi niti je izabirao pojedine tekstove Evanđelja, nego je po uzoru na Krista koji se sav daje odlučno slijedio sve njegove riječi. Na taj je način ostao isprepleten Evanđeljem te se u nekim trenucima nije moglo razlikovati jesu li to njegove riječi ili riječi iz Svetoga pisma. Svi njegovi govori i riječi bili su nadahnuti Evanđeljem kao glavnim temeljom pomoću kojega je mogao spoznati Boga i njegovu volju. Bio je svjestan da se mora odreći svega kako bi služio onomu kojem je povjerovao; zato pun radosti i s velikim zadovoljstvom prihvaća tu činjenicu.

Franjo će reći kako mu je sam Svevišnji objavio da mora živjeti po duhu Svetoga Evanđelja, a on tu primljenu objavu jednostavno želi provoditi u životu. Ne želi biti kao oni koji Božje riječi uče kako bi se pokazali mudrima i pametnima; on želi te Božje riječi uvrstiti u vlastiti život, u život braće pa i u život ostaloga vjerničkog i nevjerničkog puka. Kada odlazi Sultanu, nudi mu dijalog koji se temelji na jednome Bogu, na Kristovoj riječi i životu po Evanđelju. Za njega živjeti Evanđelje nije bilo ništa drugo doli slušati onoga koji u njemu govori. Franjo nije bježao ni od molitve ni od kontemplacije; naprotiv, on ju je savršeno ukomponirao u cijeli svoj život. Snagu za djelovanje nigdje drugdje nije crpio nego u molitvi, kontemplaciji i Svetome pismu. Tako dobro poznavanje riječi Božje bilo je jedino Franjino oružje i jedino čime se oduševljavao.

Sa sigurnošću može se kazati da je sveti Franjo Asiški jedan od najboljih provoditelja Svetoga pisma u život, te je kao takav i dandanas uzorom nasljedovanja Gospodina Isusa Krista i življenje po onom što nam je on preporučao. Sam uvjeren u svoj put te žarkom i čestom molitvom i uz Božju pomoć, Franjo ostvaruje kroz Evanđelje ne samo Božje, nego i svoje želje jer je ono za njega prije svega sveto mjesto susreta s Bogom. On Evanđelje ne promatra u nekom istraživačkom i kritičkom duhu, nego mu prilazi kroz meditaciju i prihvaća ga kao ljubav koja oživljava.

fra Igor Balta, Livno

FRANJO I MAJKA BOŽJA

"Zdravo Gospodarice, sveta Kraljice, Bogorodice Marijo, ti si Djevica koja si postala Crkvom... U tebi je bila i jest sva punina milosti i svako dobro. Zdravo palačo njegova, zdravo šatore njegov, zdravo kućo njegova, zdravo odjeće njegova, zdravo njegova službenice, zdravo Majko njegova." (Spisi 549)

Naslovi i epiteti kojima sveti otac Franjo u ovome "Pozdravu Majci Božjoj" obasiplje Blaženu Djevicu Mariju na poseban način ističu ljubav i pobožnost koju je u svojem srcu gajio prema njoj. Ta ljubav i pobožnost prema Mariji imaju svoje uporište u Djevičinoj najužoj povezanosti s Isusom, koji je jedina prava i najveća ljubav Franjina života. O odnosu Serafskog Oca i "one koja je začela Riječ punu istine i milosti" mnogo govori i činjenica da je pod njezinu zaštitu stavio sve svoje duhovne sinove, imenovao je odvjetnicom čitavoga Reda manje braće.

Čašćenje Blažene Djevice Marije Franjo najdublje izražava kroz molitvu. Moli je za zagovor kod Sina, preporučuje joj sebe i druge, utječe joj se u poteškoćama, ispovijeda joj se. U Časoslovu Muke koji je Franjo sam ukomponirao, glavni dio zauzima antifona u čast Djevici Mariji, a uzvisuje njezine odnose s Presvetim Trojstvom. Ona dolazi umjesto antifone, kratkog čitanja, himna, otpjeva i molitve, što će reći da se cijeli Časoslov Muke sastoji od psalama i dotične antifone, koja glasi: "Sveta Djevice Marijo, nema tebi slične na svijetu među ženama rođene, kćeri i službenice Svevišnjega Kralja, Majko Presvetoga Gospodina našega Isusa Krista, zaručnice Duha Svetoga: moli za nas sa svetim Mihaelom arkandelom i svim nebeskim silama i sa svima svetima kod svoga svetog ljubljenoga Sina, Gospodina i Učitelja. (Spisi 414)"

U gore spomenutom "Pozdravu Majci Božjoj" Franjo Gospu naziva "Djevica koja je postala Crkvom". Ta izjava

govori o osjećaju koji je Franjo imao za ono o čemu nas je poučio tek II. Vatikanski koncil, proglasivši Mariju Majkom Crkve. Taj je naslov prije Koncila, iako ukorijenjen u vjerničku

tradiciju, bio jako malo poznat. Postavlja se pitanje: je li i kako Franjo sve to znao i vjerovao? Zanimljiv je odgovor dao fra Bonaventura Duda u knjizi "Moj sveti Franjo". On, naime, kaže da je Duh Sveti, koji Crkvu kroz stoljeća uvodi u svu istinu, taj nauk ostavio za ovo naše vrijeme. No, dodaje da su sveci i veliki crkveni naučitelji to osjećali na drugi način, a neki su to i vrlo sretno izrazili, poput našeg oca Franje.

Majka Božja, zajedno sa svojim Sinom, za Franju predstavlja i uzvišeni uzor u življenju siromaštva. Često je naglašavao, a to i piše sv. Klari, kako želi "nasljedovati život i siromaštvo uzvišenog našeg Gospodina Isusa Krista i njegove presvete Majke". Plakao bi uvijek kad bi dozivao sebi u pamet siromaštvo Isusa i njegove Majke, kaže sv. Bonaventura, a Toma Čelanski spominje da nije mogao bez suza misliti o tome u kakvoj se bijedi na božićni dan našla siromašna Djevica. Bratu koji je ružno govorio o nekom siromahu rekao je da je u siromasima pred nama stavljeno ogledalo Gospodina i njegove siromašne Majke.

Za kraj bih spomenuo i Porcijunkulu i crkvicu Svete Marije Andeoske. Tamo se Franjo iz ljubavi prema Kristovoj Majci nedugo nakon svog obraćenja nastanio. U toj je crkvi čuo i ono evanđelje koje je usmjerilo Franjin život, kao i poslanje čitavog budućeg Reda. Na tom je mjestu, prema Franjinoj želji krenula u posvećeni život i sveta Klara. Želio je da se kod Marije Andeoske održavaju kapituli, a braću je molio da nikad ne napuste to mjesto. Umirući preporučio je braći Porcijunkulu kao mjesto koje je Djevici vrlo drago. Želio je da tu žive najsvetija braća u Redu kako bi Porcijunkula ostala cvijećem koje će širiti predivan miris po čitavom svijetu: "Hoću da ovo mjesto bude ogledalo i dobar primjer cijelome Redu i da poput svjetiljke sja pred Božjim prijestoljem i pred prijestoljem blažene Djevice. Zbog njega će se Gospodin pokazati milosrdnim prema nedostacima i grijesima braće te će uvijek čuvati i zaštićivati Red, svoju biljčicu." (*Peruđinska legenda*, 56).

fra Šimun Radnić, Visovac

SVETI FRANJO I EUHARISTIJA

"Enciklika o euharistiji" pape Ivana Pavla doziva u pamet zaključke Drugoga vatikanskog koncila (*Lumen Gentium*) iz 1970. i govori da je euharistija izvor i vrhunac cijelog kršćanskog života. Presveta Euharistija, naime, sadrži svekoliko duhovno dobro crkve, tj. samoga Krista, naš Vazam i živi Kruh. On po svome Tijelu, Duhom Svetim oživljenom i oživljavajućem, daje ljudima život.

Po Van Khanu na Franjin je stav prema Euharistiji utjecala situacija u Crkvi. Već se u 6. stoljeću sve manje pristupalo pričesti. Pričest se primala svega nekoliko puta godišnje kako kod naroda tako i kod klera, a mnogima se dogodilo i to da su se prestali pričestivati. Zato je četvrtim lateranskim koncilom uvedena obveza najmanje jednogodišnjega ispovjedanja i pričestivanja. Taj propis važi do danas. Razlozi ove krize su:

- moralna i religiozna opuštenost (gospodarske i političke krize, ratovi, moralni nered pa i kod samih klerika)
- zaborav Kristova čovjštva (ostaje se na razini dalekog i strogog Boga koji nije otac)
- tzv. «čistunstvo» glede pričesti (biti i bez lakog grijeha ili netom ispovjeden da bi pristupio pričesti)

Dok su svećenici i narod iz vida gubili misni žrtveni značaj, tj. da je to žrtva izmirenja čovjeka s Bogom i da se po toj žrtvi praštaju grijesi, sv. Franjo je poučen Evanđeljem i Duhom Svetim to prokazuje na sljedeći način:

* da Euharistija produžuje objaviteljsko utjelovljenje (1. opomena - «kao što je ljudima onog vremena Isus bio vidljiv kao čovjek i jedino po Duhu i Božanstvu su ga mogli vidjeti

kao Mesiju - Sina Božjega (pa i nečisti Duhovi su ga prepoznavali jer su Duhovi koji su otpali od Boga) tako i mi danas pod prilikama KRUHA I VINA prepoznavamo TIJELO I KRV KRISTOVU. (Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta...);

* da je Euharistija spomen-čin otkupiteljske muke te za nas obnavlja plodove otkupiteljske muke. Za Franju je Euharistija istinska žrtva, samo što se tijelo ne probada već blaguje, a krv ne proljeva već pije. Po toj žrtvi praštanja i pomirenja mi smo u miru s Bogom. Kao što je Isus, nakon što je oprao noge učenicima, rekao: «Premda ja, Krist i Gospodin, vama perem noge i vi ste dužni prati noge jedan drugom», tj. služiti i praštati te tako i čovjek treba biti izmiren s čovjekom i sa samim sobom;

* da je Euharistija čin koji činimo njemu na spomen - da nikakva druga nakana nije valjana ako na prvom mjestu nije ON - Krist. Sve drugo mora ostati drugo tj. nakalemljeno na Njega. Važna je nakana i raspoloženje srca;

* po Sv. Franji, Euharistija je i znak bratske ljubavi. Stoga on želi da se u bogomoljama gdje je više braće svećenika, služi samo jedna sv. misa, a da ostala braća budu zadovoljna koncelebracijom. Kao što je bilo i na posljednjoj večeri.

T. Matura pokazuje iz Spisa sv. Franje da je za Franju Isus Krist najprepoznatljiviji upravo u Euharistiji. Nadalje najveći je dokaz Božje ljubavi prema čovjeku. Njegova je poniznost očitovana, naravno poslije utjelovljenja i Vazmenog otajstva, to što se danomice ponizuje i po rukama svećenika

silazi na oltar kao onda u krilo Bezgrešne Djevice Marije i na drvo križa, te nakon oltara pristaje ostati zatvoren u tabernakulu samo da bi smo mi uvijek imali pristupa njemu i da nam pokaže da je njegova riječ istinita kada kaže: "Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta...". Franjo je najsiromašniji na svijetu, a najzahvalniji (Euharistija = zahvala). Matura ga naziva Euharistijskim čovjekom.

Franjo, čovjek evanđelja, da bi ušao dublje u otajstvo Euharistije, promatra je kroz Evanđelje, osobito i nezaobilazno Ivanovo. Dok Matej, Marko i Luka govore kako se i kojim riječima započela ostvarivati Euharistija, gdje govore o riječima posvećenja, u Ivana toga preciznog izričaja nema, ali on Večeru Gospodnju osvjetljuje Kristovom ljubavlju koja je išla do kraja, do smrti na križu i to uzevši lik sluga. Nakon što je učenicima oprao noge, Isus ih pita: "Razumijete li što sam vam učinio? Zovete me Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam. Ako ja Učitelj i Gospodin vama perem noge onda ste i vi dužni prati jedan drugome noge. Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinim". Euharistija se upotpunjuje u konkretnu životu, životu za druge, u služenju drugima. Zato Franjo hoće da bude i da ga zovu manjim bratom, slugom sviju sluga, najmanjim i najsiromašnijim od svih, i to samo zato jer mu je Krist dao primjer kako u svemu, tako i u tome biti živa slika – nasljedovatelj. Zato je Franjo bio osjetljiv za potrebe svojega vremena, brinuo se za gubavce, previjao im je i čistio rane, prosio milostinju i hranu za njih, boravio u njihovim nastambama da bi im uvijek bio pri

ruci pokazujući tako da Euharistija traje 24 sati dnevno!

Papa u *Enciklici o Euharistiji* citira svetoga naučitelja crkve Ivana Zlatoustog koji kaže: "Želiš li častiti Kristovo Tijelo? Onda ga ne zanemari kad se nađe golo. Ne iskazuj mu čast ovdje u hramu tkaninama od svile, kako bi ga zatim zanemario vani, gdje trpi hladnoću i golotinju. Onaj koji je rekao: Ovo je moje tijelo; isti je onaj koji je rekao: Vidjeli ste me gladna i ne nahaniste me – i Sve što učiniste jednom od najmanje braće, meni učiniste. Što koristi ako je euharistijski stol prepun kaleža od zlata, kad on umire od gladi vani! Započni hraniti njega gladna, a potom ćeš onim što ti preostane moći i oltar ukrasiti".

O odnosu Franje i Isusa Krista u Euharistiji svjedoče nam njegovi spisi u kojima se prepoznaje: - osobita pažnja i ljubav prema riječi Božjoj jer te su riječi duh i život, i zato traži da mu se čita evanđelje dotičnog dana jer vjeruje da mu sam Krist govori. - osobita ljubav prema tijelu i krvi Gospodnjoj jer je to jedino tjelesno vidljivo od samoga svevišnjeg Sina Božjeg na ovom svijetu. - osobita pažnja prema svećenicima, jer u njima prepoznaje Sina Božjeg koji je ustanovio presveti sakrament i po njemu nam se praštaju grijesi. - osobita ljubav prema Duhu Svetom jer bez njega i njegova svetog djelovanja sve ovo prije ne bi se moglo dogoditi, a niti bi mogli prepoznati i shvatiti Tajnu. I bez Duha Svetoga na oltaru bismo gledali i vidjeli samo jednu dramsku predstavu u kojoj publika sudjeluje.

fra Robert Ćibarić, Trsat

BOŽJA NEIZMJERNOST U ČOVJEKOVOJ OGRANIČENOSTI

Ako je netko za Franju bio fascinantan, onda je to Isus Krist, druga božanska Osoba, utjelovljeni Bog. Onog trenutka kad mu je progovorio, kad su im se putovi sastali, njegov život postaje i ne prestaje biti neprestano koraćanje za Njegovim stopama.

Bio je svjestan kako bi Bog bio skriven čovjeku da se nije objavio u Isusu Kristu. Krist je most obraćanja Boga ljudima. On je utjelovljena Riječ.

Nakon što se objavio Franji i ukazao mu put kojim mu je ići, Krist je postao Franjinim uzorom sve do smrti. Rezultat i dokaz je toga utisnuće stigma u Franjine ruke, noge i bok.

No osim božanstva, sveti Franjo uporno naglašava i Kristovo čovještvo. U svojim spisima, a posebno u Pismu svim vjernicima i u nepotvrđenom Pravilu, zahvaljuje Bogu Ocu što je poslao svoga Sina da spasi svijet i Djevici Mariji koju atributira najljepšim imenima koja označavaju njezino majčinstvo. Naziva je palačom Kristovom, Kristovim svetohraništem, odjećom Kristovom... Takvo uporno hvaljenje Kristova čovještva dolazilo je zbog krivih katarskih nauka kojima se Franjo protivio, a koja su govorila da je Krist imao samo prividno tijelo. Tako Franjo u Kristu ujedinjuje patnju čovječstva i slavu njegova božanstva.

Krepost koju je Franjo rado njegovao i živio te je žarko preporučivao svojoj braći jest poniznost. Isus Krist, pravi Bog, ponizio se postavši čovjekom. No, vrhunac poniznosti jest Kristova muka i smrt. Takvom Kristu on se htio posve suobličiti što je kulminiralo, kako je već spomenuto, u stigmatizaciji na La Verni.

Franju, čiji je život bio prožet molitvom i kontemplacijom, i njegovu ljubav prema Isusu Kristu možemo opisati samo jednom molitvom koja će obuhvatiti Božju ljubav prema nama

i ljubav koju bismo trebali imati prema Njemu, a tu je molitvu i Franjo molio. Ona glasi: "Molim da me sila Tvoje ljubavi otkine od svega pod nebom, da umrem iz ljubavi prema Tvojim ljubavi, jer Ti si se ponizio do smrti iz ljubavi prema mojoj ljubavi."

fra Goran Ćorluka, Livno

Veliki mali brat, pročelje crkve u Kočerinu

POGLED NA FRANJINE SPISE DANAS

Franjo, Božji pjevač, ljubitelj Njegove vječnosti i Njegova čovještva, zadivio je svijet svojim životom. Jednostavnost kojom je on tražio i ljubio Boga, radost koja je iz njega blistala kad Ga je našao, dotaknuli su putove mnogih bogotražitelja, ali i onih koji to nisu bili (a možda su poslije susreta s njim to i postali!). Franjina osoba stoljećima živi. Njegov se duh lakoćom probija i u naše vrijeme. Mnogi su koji ga žele slijediti, koji žele zajedno s njim proživjeti svoj život, uputiti se u svojevrsnu "avanturu duha" (M. Semren). Međutim, ako se približimo Franjinoj osobi, oslobođenoj od svih "nepotrebnih" atributa koji imaju okus mita ili pobožne priče, dolazimo Kristu. To bi, u stvari, značilo proživjeti život sa svetim Franjom: dopustiti mu da nam kaže kako se Krist proslavio u njegovu životu, kako je Bog velik i ponizan, lijep i ponižen, kako je On divan u svojim stvorenjima...

Ići za Franjom znači tražiti i susresti Krista. Upravo zbog što "bistriji" pogleda na Franju i njegov duh potrebno je svratiti posebnu pozornost na njegove Spise. Ako igdje, onda sigurno u njima možemo naći jasan odgovor na pitanje tko je Franjo Asiški i ući u bit njegove misli – duhovnosti.

Promatrati Franju kroz njegove Spise, značilo bi uključiti se u, od suvremenih franciskanologa toliko zahtijevanu, demitizaciju njegove ličnosti. Stoljećima se pretjerivalo i od Franje učinilo jednu nedodirljivu figuru koja je – tako nam izgleda! – na zemlji živjela andeoskim životom. Ipak se to čini krajnje pretjeranim i u neskladu s Franjinom misli o samome sebi (sebe je držao slabim i grešnim!). Zasiurno se u dobroj namjeri išlo za tim veličanjem (životopisi!), ali se i ono ima uzeti ispravno. Također se ne bi smjelo upasti u opasnost degradacije njegove osobe i uloge u Crkvi i svijetu. Činjenicu da je nazvan "drugim Kristom" (sv. Bonaventura) ne treba razumjeti tako da bi on na sebe vraćao svu pozornost. Upravo suprotno! Ono što je Franjo želio jest ukazati na Krista, uprijeti prstom svog života na neljubljenu Ljubav. Stoga je uistinu pravedno da se o Franji i njegovoj misli stvori slika na temelju njegove riječi, da se na osnovi njegovih Spisa razumije njegovo shvaćanje svijeta i njegova Stvoritelja. U skladu s tim i sličnim načelima i potrebama danas je nužno uvijek ponovno kretati od Franjinih Spisa i u njima tražiti Franju za danas i sutra.

Kao malo koji svetac njegova vremena Franjo nam je ostavio dobru "zbirku" spisa. Iako je za sebe držao da je "homo simplex et idiota" (čovjek jednostavan i neuk), ipak je znao čitati i pisati. Naučio je to kod kanonika crkve Svetog Jurja gdje ga je otac uputio kako bi bio što spremniji za obiteljske trgovačke poslove. U njegovim se Spisima otkriva poznavanje latinskog jezika koji se miješa s pučkim onoga vremena. On je sam pisao (o tome svjedoči sačuvani autograf bratu Leonu – napisan 1224. – koji se čuva u Svetom Samostanu u Asizu), ali je također i diktirao braći koja su u

S P I S I SV. FRANJE I SV. KLARE ASIŽANA

pisanju bila vještija (na primjer, on u svojoj Oporuci veli: "I to u malo riječi i jednostavno dadoh napisati", a u Oporuci iz Siene stoji: "Piši da blagoslivljam...").

Ako se pitamo zašto je Franjo pisao, možda nam on sam nudi odgovor u Pismu svim vjernicima II.: "Budući da sam sluga svijetu, dužan sam svima služiti i donositi miomirisne riječi Gospodina našega. Zato, razmišljajući u srcu kako zbog bolesti i slabosti tijela ne mogu osobno posjetiti pojedince, odlučio sam ovim pismom i po glasnicima iznijeti pred vas riječi Isusa Krista, koji je Riječ Očeva, i riječi Duha Svetoga koje su duh i život" (2P 2-3). Očito se Franjo ne želi uputiti u jedan spisateljski pothvat koji bi bio svrhom samom sebi, nego kako bi "miomirisne riječi" svojega Gospodina rasuo po svijetu i objavio ih svemu stvorenju. Također je tu i praktični razlog. Budući da je njegova obitelj razasuta po cijelom svijetu te više nije moguće sa svima biti u kontaktu "oči u oči", prisiljen je na ovakav način doći do onih koji su daleko.

Rad oko proučavanja Franjinih Spisa, kao i mogućeg pronalaženja novih za koje se zna da su napisani (npr. zna se da je Franjo pisao pismo braći u Francusku), svakako je potreban i poželjan. Zato će se i u ovom našem "listiću", koji se – istina – tek rađa, pokušati održati kontinuitet proučavanja i predstavljanja pojedinih Franjinih spisa. Za početak je to, iz pera fra Marka Semrena, "Oblik života dan svetoj Klari", a u povodu 750. obljetnice njezine smrti.

fra Josip Vlašić, Livno

SMISAO ŽIVOTA KLARISA:

OBLIK ŽIVOTA DAN SV. KLARI (1212.-1213.)

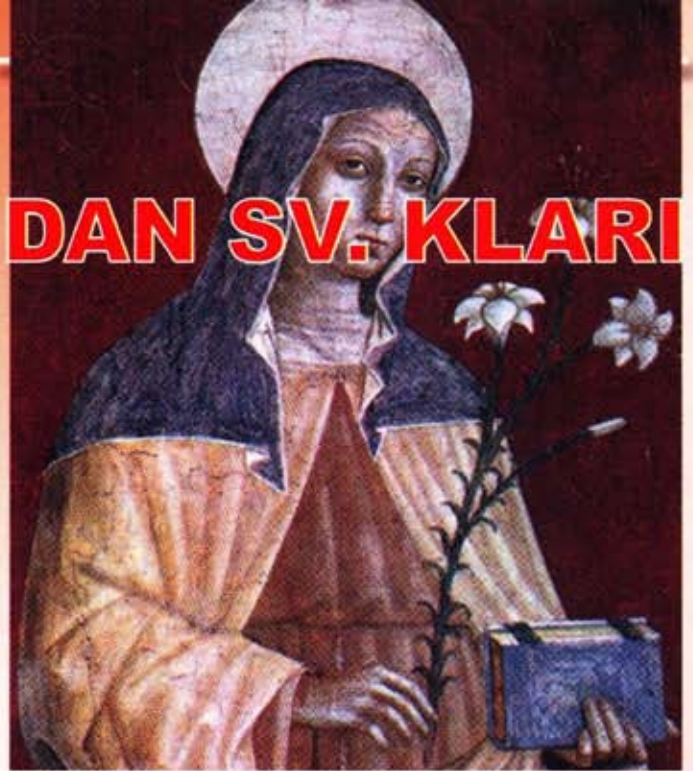
Uvod

Prigodom 750. obljetnice Klarine smrti željeli bismo upoznati naše čitatelje o liku sv. Klare prema jednom od spisa koje je Franjo napisao Klari i njezinim sestrama. Papa Ivan Pavao II. u svome improviziranom govoru klarisama u njihovu prvom samostanu u Asizu 12. ožujka 1982. potiče i nas da razmišljamo o važnosti «*franjevačkog prijateljstva*» za našu današnju duhovnost: «*Teško je razdvojiti imena Franje i Klare, tih dviju pojava, tih dviju legendi, legendi svetosti. Među njima ima nešto duboko, što se može shvatiti samo mjerilima franjevačke, kršćanske i evanđeoske duhovnosti. To se ne može razumjeti ljudskim mjerilima. Dvojestvo Franjo-Klara je stvarnost koja je razumljiva samo u kršćanskim, duhovnim i nebeskim kategorijama. Ali je to i stvarnost ove zemlje, ovoga grada, ove Crkve. Sve se utjelovilo ovdje. Ne radi se o čistom duhu; oni nisu bili čisti duhovi. Bili su tijela, bili su osobe, bili su duhovi. Ali u živoj predaji Crkve cijeloga kršćanstva i čovječanstva ne ostaje samo legenda. Ostaje način Franjina gledanja na svoju sestru, način kako se on zaručio s Kristom. Sama sebe je gledao u njezinoj slici, zaručnici Kristovoj, mističnoj zaručnici kojom je oblikovao svoju svetost. Sama sebe je promatrao kao brata, siromaška u svetačkoj slici te prave Kristove zaručnice. U njoj pronalazi lik najsavršenije zaručnice Duha Svetoga, presvete Marije... U našem je vremenu potrebno nanovo otkriti svetu Klaru, jer je to važno za život Crkve; potrebno je ponovno otkriti onu karizmu i onaj poziv. Potrebno je ponovno otkriće Franjine i Klarine božanstvene legende.*»¹

Franjo je napisao Klari i njezinim sestrama nekoliko kratkih ali sažetih spisa. Ovi spisi otkrivaju među njima jaki odnos, s onim što je za njih bilo *nadahnuće i dah života*. Stoga, nalazimo ovdje bitne točke onoga što čini karizmu Klare: *smisao života klarisa koji nije drugo nego živjeti Evanđelje na apsolutni način; franjevačku vrijednost askeze, koja nije drugo nego ono biti gibak za Evanđelje; evanđeoski hod u potpunom siromaštvu kao najuspješniji od svih; kršćanski život u održavanju načina siromašnog života po uzoru raspetoga Isusa*. Ovo je složeno i valjano viđenje te sugestivno i puno života.

Smisao života klarisa: Oblik života dan sv. Klari (1212.-1213.)

Na samom početku života u Sv. Damjanu Franjo je poslao Klari i njezinim sestrama spis od nekoliko jednostavnih redaka evanđeoskog života. Spis je Klara umetnula u svoje *Pravilo* u VI. poglavlju. To je *Oblik života za Klaru*. Zahvaljujući tomu, spis se sačuvao, a izvorna se bula kojom su *Pravila*

potvrđena čuva u glavnome samostanu Siromašnih Gospoda u Asizu. Ovaj je spis nastao na samom početku redovničkoga života sv. Klare 1212./13. Slijedi tekst spisa:

*Budući da ste po božanskom nadahnuću postale kćerima i službenicama vrhovnoga svevišnjeg Kralja i nebeskoga Oca i zaručile se s Duhom Svetim odabirući da živite prema savršenosti svetog Evanđelja: hoću i obećajem, za sebe i za svoju braću, uvijek voditi o vama marljivu brigu i posebnu skrb.*²

S potpunom jasnoćom naglašava se koji je temeljni smisao života za klarise: *izgrađivati iz dana u dan izbor življenja Evanđelja*. Ako Evanđelje ne upije sve i ne usmjerava sve, franjevački život nema nikakve vrijednosti. Njemu treba podložiti svaki drugi plan života.

Zamjećujemo u ovom spisu početke prvotne čistoće franjevačkog ideala. Franjo želi da klarise žive *prema savršenstvu svetoga Evanđelja*. Što znači ova mala razlika između *prema savršenstvu i prema obliku svetoga Evanđelja*? Jednostavna stvar: braća mogu živjeti na isti način Isusov život, njegov isti oblik kako ga je on živio: kao putnici, siromašni, potičući na obraćenje. Dok klarise, budući da su prihvatile klauzuru (Franjo nije mogao prihvatiti za monahinje crkveni život bez klauzure), nisu mogle živjeti oblik Evanđelja i morale su prihvatiti kao cilj *savršenstvo*, tj. *potpuno se predati srcu Kraljevstva unutar svoga izbora kontemplacije*. U oba je slučaja Evanđelje ono koje drži prvenstvo i nadmoć.

Ovaj spis ima isto značenje kao i *proto-regula* 1209.-1210. za I. red. Stoga sv. Klara umeće u svoje *Pravilo* i u *Oporuku* dva bitna pitanja: *pitanje povlastice siromaštva i pitanje duhovne povezanosti jurisdikcije s Redom Manje Braće*.

Franjo upotrebljava svečanu formu (*hoću i obećavam*) izjave bratske povezanosti s Klarom i njezinim kćerima da će za njih imati *marljivu brigu i posebnu skrb*. Ne radi se, dakle, o slučajnom odnosu, nego odnosu *zauvijek*. Franjo se angažira osobno i preko svoje braće da se to ostvari.

Ove veze su toliko duboke i obvezne, a ne površinske, pa Klara Lainati ističe kako su one "od izvanredne važnosti, jer sadrže duhovnu liniju, teološko-duhovni temelj Drugog reda."³ Omaechevarria⁴ vidi u ovome prvom retku teološki kontekst u *marijansko-zaručničkom ključu*, u kojem Franjo

* Ovo je predavanje održano na seminaru: *Sv. Franjo i sv. Klara – uzajamnost u služenju Crkvi i svijetu*, na Košljunu, 22.-25. 04. 2004. za juniore i juniorku s njihovim odgovjateljima Vijeća franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i BiH.

¹ *Con Francesco nella Chiesa*, Roma 1983., 116-118; *Sveta Klara Asiška Pisma iz jubileja* (1193.-1253.-2003.), Ziral, Mostar-Zagreb, (33-34); 1-179.

² *Spisi Sv. Franje i Sv. Klare Asižana (ubuduće Spisi)*, Symposium, Split 1988, 257-258.

primjenjuje na Siromašne Gospode andeoski tekst utjelovljenja: "Za Franju, čovjeka evanđelja, Klara je kći i službenica Svevišnjeg Oca nebeskog i zaručnica Duha Svetoga što uzima iz antifone Časoslova Muke (ČM) Pozdrava BDM:

1. "Sveta Djevice Marijo...
2. kćeri i službenice svevišnjega Kralja, majko presvetog Gospodina našega Isusa Krista, zaručnice Duha Svetoga..."

Ovo isto tvrdi i Klara Lainati koja naglašava da u *teologiji marijansko-zaručničkoj* ovaj tekst aludira na evanđelje Utjelovljenja: «Za Franju, čovjeka evanđelja, Klara je kći i službenica Svevišnjeg Oca nebeskog i zaručnica Duha Svetoga, da bi utjelovila Krista slijedeći evanđelje⁵ kao Marija, djevica postala Crkva⁶. Sve se ovo događa po «nadahnuću Duha Svetoga /divina inspiratione», što je ujedno tipično franjevačko razlučivanje duhova. Jer je poziv na življenje, izabiranje, rast i hodanje prema Duhu, potaknut od njegova božanskog nadahnuća.⁷ Znači da ovaj Franjin spis Klari i njezinim sestrama izražava javno priznanje bratske blizine, angažmana i jedinstva između Franje-braće (*per me et fratres meos*) i Klare-sestara (*de vobis*); to je izjava jedinstva kojim Franjo vidi i ljubi svoju braću, Klaru i njezine sestre (*de vobis tanquam de ipsis*)⁸. Razlog ovako jakoj vezi ne nalazi se u tome da je Franjo izabrao Klaru, nego u činjenici da su Klara i njezine sestre izabrale Boga. To je teološki razlog takvog jedinstva, takve marljive brige i posebne skrbi.

Vrlo je važan i dubok odlomak u kojem se tumači ova vječna povezanost (*semper*) između Franje i Klare: svečana formula kojom se Franjo koristi (*volo et promitto /hoću i obećavam*). Sav Franjin govor u kojem se očituje čvrsti i delikatni angažman jest posljedica prethodnog Klarina darivanja sebe Bogu, po božanskom nadahnuću: kći i službenica Očeva, zaručnica Duha, koja u svom životu daje svjetlo Riječi. Ovo je krasna trojstvena sinteza kršćanskog života. Odatle proizlazi odnos koji ujedinjuje Franju i Klaru vanjskim jedinstvom, koji je vez koji nitko i ništa ne može razdvojiti. Evo zašto je Klara

stavila ovaj tekst u svoje Pravilo. Iz ovog teksta proizlazi prijateljstvo koje čine osobe «po božanskom nadahnuću» Duha Svetoga i mogu doseći da budu jedno «tijelo» (u izvornom smislu *Postanka*), jedan «duh» (u pavlovskom smislu); samo oni mogu doseći da obećaju marljivu brigu i posebnu skrb zauvijek, tu je temelj tako jakog i svetog jedinstva jer «prema tome, oni nisu više dva, nego jedno tijelo ... što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja» (Mt 19,6).⁹

U čemu se sastoji novost ovoga evandeosko-apostolskog života kojim je srednjovjekovni ambijent bio zasićen? Novost je u tome što su dvije «move» osobe, kao Klara i Franjo, «obnovljene u Duhu», znale učiniti da taj evandeoski ideal prodre dalje od uobičajenih feudalnih kategorija klerika i monaha, tj. široko u narod.¹⁰

Zaključak

Iz ovog spisa proizlazi jaka relacija između Franje i Klare koja donosi mnogostruk plod. Bila je to riječ oca i brata. Klara i njezine sestre sačuvala su ovu baštinu kao blago. Potvrda je toga što je ovaj spis uvršten u Klarine spise. Franjo je bio uvijek za nju nadahniteljem (animator) i jakim oslonacem u evandeoskom hodu. On je i «stup, utjeha, oslonac, osnivač, saditelj, pomoć» za Klaru i za njezine sestre, odatle je i njegova vrlo snažna brižljivost prema klarisama.

fra Marko Semren, Livno

⁵ Usp. CH. A. LAINATI, *Una "lettura" di Chiara d'Assisi attraverso le fonti*, u: AA. VV., *Approccio storico-critico alle fonti francescane*, Roma, 1979, 162-163.

⁶ Usp. I. OMAECHEVARRIA, *Escritos de santa Clara y documentos complementarios*, Madrid 1982, 205.

⁷ Usp. Pohvale krepotima (PK). Usp. Pravilo sv. Klare (PKI) 6,3; FF 2788.

⁸ Usp. O. VAN ASSELDONK, *Lo Spirito del Signore e la sua santa operazione negli scritti di Francesco*, u: *Lett. Spirit.* II, 31-92.

⁹ Usp. J. S. MONTES, *Francesco e Chiara di Assisi icona e parola di amicizia*, Movimento Religioso Francescane, Roma 1990, 77-82.

¹⁰ Usp. Isto, 82.

¹¹ Usp. *Pismo četiriju generalnih ministara franjevačkih redova u povodu 800. obljetnice rođenja sv. Klare*, 67-69.

ŽIVOTOPISI sv. FRANJE

Povodom Drugoga vatikanskog koncila koji je upozorio sve redovničke zajednice i cijelu Crkvu da se vrati izvorima, svjetlo dana ugledali su dugo očekivani prijevodi životopisa sv. Franje te novo i bolje kritičko izdanje spisa. Životopisima se služimo da bi smo upoznali Franjina djela, a onda ih "sijemo" spisima koji nam prikazuju Franjinu vjeru te tako dobivamo čišću sliku o sv. Franji. Još je važno napomenuti da su svi životopisi pisani po "formulama" koje su se u ono vrijeme upotrebljavale za pisanje životopisa kako bi se što drastičnije prikazao svečev prijašnji život, a zatim veličina Božje milosti kroz njihovo obraćenje. Životopise sv. Franje dijelimo na one koji su proglašeni službenima i one koji nisu. Službeni su prvi, drugi i treći životopis Tome Čelanskog te "Legenda maior" sv. Bonaventure, a neslužbeni svi ostali od kojih ćemo neke spomenuti.

"Vita prima" (Prvi životopis) Tome Čelanskog - Papa Grgur IX. povjerava mu dužnost da napiše životopis sv. Franje koji je Toma dovršio krajem 1228., a papa Grgur IX. odobrio 25. veljače 1229., pa se tako naziva i Legendom Grgura IX.

"Vita secunda" (Drugi životopis) Tome Čelanskog - Odnosi unutar franjevačkoga reda zaoštrili su se tijekom vremena, te stoga Generalni kapitul održan u Genovi 4. 10.

1244. i novi Generalni ministar Krescencije iz Jesija poziva svu braću, a posebno još žive drugove i one koji su imali izravne veze sa sv. Franjom da pošalju napisana svoja osobna sjećanja kako bi se napisao novi životopis. Tom su prilikom materijale poslala trojica najbližih Franjinih drugova: Leon, Rufin i Andeo (**"Legenda trojice drugova"**). Popratili su ovaj materijal pismom iz Greccija 11. kolovoza 1246 god. jamčeći da šalju ne samo svoje osobno svjedočenje, nego i svjedočenje ostalih drugova koji donose Egidijsve uspomene opisujući Franju kao onoga koji hodi putem suobličenja s Kristom. Brat Krescencije taj materijal predaje Tomi Čelanskom te ga poziva da pripremi novi životopis koji Toma dovršava 1248. On nadopunjava životopisni izvještaj što ga je već dao u prvome životopisu, te točnije ističe pojedine elemente Franjine duhovnosti.

"Rasprava o čudesima" Tome Čelanskog - Napisana 1252./53., s ciljem da se odgovori na navaljivanje generalnog ministra Ivana iz Parme i braće, koja su poticala Tomu da sastavi treće djelo koristeći se vijestima koje su se odnosile na čudesa koja je izveo sv. Franjo.

"Legenda maior" (Opširniji Životopis) sv. Bonaventure - Na kapitulu u Narboni 1260. sv. Bonaventura prihvaća obvezu napisati službeni životopis sv. Franje. Završava ga 1262., a predstavlja 1263. na Generalnom kapitolu u Pisi. Da bi napisao životopis, sakuplja potrebnu dokumentaciju ispitujući još žive Franjine drugove i posjećujući mjesta u kojima je živio i djelovao sv. Franjo. Služio se Čelanovim životopisima pa se može kazati da je to priručnik Čelanove trilogije. Važno je još reći da je sv. Bonaventura ovim životopisom i svojim nastojanjima izmirio nesuglasice između braće te spriječio raspad Reda, zbog čega se ujedno naziva - «Drugim utemeljiteljem Reda».

"Legenda minor" (Kraći životopis) sv. Bonaventure - To je sažetak prvog životopisa namijenjen za korsku upotrebu (životopis prilagođen za molitvu).

"Legenda o sv. Franji ili Nepoznati Perudinac" - Sačuvan je samo jedan rukopis koji se čuva u knjižnici manje braće konventualaca u Perugi. Pisac ovog teksta predstavlja se kao učenik Franjinih drugova, ali ništa ne piše o izvorniku.

Mnogi smatraju da je «Legenda trojice drugova» njezin izvor.

"Perudinska legenda ili Asiški zbornik" - Generalni kapitul u Padovi 1276. god. uvidjevši da je drastična odluka kojom je odlučeno da se unište svi dotadašnji Franjini životopisi donijela više štete i zaoštavanja u Redu, nego sloge i slaganja, naredio je novo istraživanje podataka o životu sv. Franje i njegovih drugova. Građa je poslana Krescenciju iz Jesija s drugim pristiglim vijestima. Većina materijala uklopljena je u dvije veće kompilacije, napisane početkom 14. st.: «Perudinska legenda» i «Ogledalo savršenosti».

"Perudinska legenda" - Otkrivena je u perudinskoj gradskoj knjižnici, a vremenski se može smjestiti između 1230. i 1232. godine. Prema o. Bigaroniju, čuvala se u Svetom samostanu u Asizu barem do 1381. g., pa je stoga dobila još jedno ime - «Asiški zbornik». Donosi nam svjedočanstva ne jednog pojedinca nego zajednice, stoga se danas smatra najsvježijim i najautentičnijim izvorom za Franjin život.

"Ogledalo savršenosti" - pokušaj je sastavljanja ogledala za život manjeg brata koristeći se uspomenama za koje se govorilo da dolaze izravno od Franjinih drugova. No sigurno je da se mnogi dijelovi podudaraju ili su identični s «Perudinskom legendom» i trilogijom Tome Čelanskog. Pretpostavlja se da je sastavljena oko 1318.g.

"Cvjetići" - Između 1327. i 1340. g. Hugolin iz Montegiorgija napisao je «Djela blaženog Franje i njegovih drugova», iz kojih je neki toskanski širitelj iz posljednje četvrtine 14. st. sastavio glasovito djelo «Cvjetići sv. Franje». U «Cvjetićima» se može otkriti borba između nastojanja onih koji su podržavali zahtjev doslovnog obdržavanja Pravila sv. Franje i onih koji su se zadovoljavali da mu poštuju duh. No glavna poruka koju nam donose «Cvjetići» jest «Razmatranja o svetim ranama sv. Franje».

fra Tomislav Levak, Trsat

ŽIVOTOPIS TOME ČELANSKOG

Jedan od načina kako što bolje upoznati lik i djelo svetoga Franje je čitanje i proučavanje jednoga od životopisa, napose prvoga službenoga životopisa koji je sastavio fra Toma iz Celana. Sam je fra Toma, inače rodom iz mjesta Celano koje se nalazi pokraj Fučinskoga jezera (sada isušeno) u Abruzzima, primljen u Red 1214. – 1215. godine, kad se sveti Franjo povratio iz Španjolske, odakle je, kako kazuje predaja, htio otploviti k Saracenima u Maroko, te je fra Tomu zajedno s mnogim drugim obrazovanim i uglednim ljudima u Svetoj Mariji Andeoskoj u Porcijunkuli primio

među malu braću. Godine 1221. odlazi s novim provincijalom fra Cezarijem iz Speyera u Njemačku uvriježiti svoj Red. Kad se godine 1223. fra Cezarije vratio u Asiz, imenovao je fra Tomu svojim zamjenikom. On je tada bio jedini kustod Provincije Teutonije u Mainzu, Wormsu, Kölnu i Speyeru, tj. bio je kustod područja Rajne. Novi je provincijal fra Albert Pizanski 8. rujna 1223. održao kapitul, na kojem su osnovane četiri nove kustodije i, čini se, da je fra Toma izabran za kustoda područja Rajne.

Papa Grgur IX. povjerio mu je dužnost da napiše životopise sv. Franje. Djelo je dovršeno krajem 1228. jer ga je Grgur IX. odobrio 25. veljače 1229., pa je tako nazvano i Legendom Grgura IX. Toma je upirao na izravne spoznaje, Franjine žive riječi koje je sam čuo, na spise sv. Franje kojih je bilo više nego što ih mi imamo danas, na papinske bule, na usmena i pismena svjedočanstva. Osim toga, osvrće se i na prethodne uzroke monastičke

hagiografije, kao što je život sv. Martina, sv. Benedikta, sv. Bernarda. Bez obzira na sve te izvore, Toma je znao svojem djelu dati zaista svoj osobni stil. Dijeli ga u tri dijela: u prvome se djelu zanima za Svečev život od rođenja do 1224., drugi dio obuhvaća dvije posljednje godine Franjina života i njegovu smrt, treći dio opisuje različite trenutke njegove proslave.

Drugi životopis "Vita secunda" u mnogočemu se razlikuje od prvoga. Suprotnosti unutar Franjevačkoga reda zaoštravaju se tijekom vremena, posebno odreknućem generalske službe Ivana Parentija, generalatom brata Ilije i još više njegovim smjenjivanjem, smrću Grgura IX. i klerikalizacijom Reda. Zbog toga Generalni kapitul održan u Genovi 4. 10. 1244. i novi Generalni ministar Krescencije iz Jesija poziva svu braću, a posebno još žive drugove i one koji su imali izravne veze s Franjom, da pošalju napisana svoja osobna sjećanja kako bi se napisao novi životopis. Tom su prilikom materijale poslala trojica najbližih Franjinih drugova: Andeo, Rufin i Leon. Brat Krescencije taj materijal predaje Tomi Čelanskom te ga poziva da pripremi novi životopis. Toma je dovršio ovo djelo 1248. Nadopunjava životopisni izvještaj što ga je već dao u prvome, ta točnije ističe pojedine elemente Franjine duhovnosti. Stoga svoje djelo dijeli na dva dijela. Drugi dio mnogo je opširniji (prvi ima 17 poglavlja, a drugi 166), zanemaruje kronološki raspored te opisuje pojedinačne Svečeve kreposti bez nastojanja da ih vezuje uz razdoblja njegova života.

Između Prvog i Drugog životopisa postoje značajne razlike iz raznih razloga: u različitoj se mjeri služe suradnjom svjedoka; obaziru se, ali ne na isti način, na tradicionalne hagiografske razloge; odgovaraju različitim povijesnim trenucima; osim toga, uključeni su u susljedna interpretativna stanja Franjina poslanja i njegove poruke u Crkvi i društvu.

Raspravu o čudesima napisao je Toma Čelanski 1252./ 53. da bi odgovorio navaljivanjima braće i generalnog ministra Ivana iz Parme koji su poticali pisca da sastavi treće djelo koristeći se vijestima koja su se odnosila na čudesa koja je izveo sv. Franjo, te tim djelom završava Čelanova trilogija o životu svetoga Franje.

Čelano napominje da je sv. Franjo znao gdje kada čitati svete knjige i što je jednom utisnuo u dušu, neizrecivo je ostalo napisano u srcu. Imao je pamćenje i uho za čitanje knjiga i nije jedanput uzalud čuo, nego je to neprestano s pobožnošću u njemu preživljavala ljubav. A ovo njegovo djelo jedno je od onih koje nam daje puno materijala za razmatranje i poticaj za revnije nasljedovanje Isusa Krista po primjeru svetoga Franje, budi ljubav prema Euharistiji, Isusu i Mariji, gospodi Siromaštini te na obdržavanje svetog Evanđelja, jer "Najveća njegova odluka, posebna želja i vrhovna nakana bijaše: uvijek i u svemu opsluživati sveto Evanđelje, a ovaj nam je životopis za to najbolji poticaj.

Hodočašće franjevačkih novaka u Asiz i franjevačka mjesta Italije

Od 24. do 30. svibnja 2004 godine održano je tradicionalno hodočašće franjevačkih novaka Hrvatske i Bosne i Hercegovine u Asiz i franjevačka mjesta u Italiji. Sudjelovali su novaci četiriju provincija – Provincije sv. Ćirila i Metoda (s mešтром fra Rozom Brkićem), Provincije Presvetog Otkupitelja (s meštrima fra Miroslavom Bustrucem i fra Jurjom Hrgovićem), Provincije Bosne Srebrene i Hercegovačke franjevačke provincije (s meštrima fra Vitomirovom Silićem i fra Ivanom Sesarom). Na Trsatu smo se okupili u nedjelju, 23. svibnja, kada su došla braća s Visovca, a novaci iz Livna stigli su u subotu budući da su sudjelovali u proslavi srednjoeuropskoga katoličkog dana i hodočašću u austrijski Mariazell. Braća na Trsatu zaista su se potrudila ljubazno nas dočekati i pogostiti, te je bilo zaista radosno i lijepo ponovno se bratski susresti, a pogotovo zbog takvoga razloga - našega hodočašća. U ponedjeljak, 24. svibnja, u ranim jutarnjim satima krenuli smo autobusom iz Rijeke u Asiz. Stigli smo u predvečerje i smjestili se u hodočasnički dom pored bazilike Svete Marije Anđeoske, u kojoj se nalazi Porcijunkula. Budući da se taj dan slavio blagdan posvete bazilike Svetoga Franje, sudjelovali smo u svečanom misnom slavlju u Donjoj bazilici. Bio je to naš prvi susret s Asizom, bazilikom i grobom sv. Franje i to na takvom prekrasnom slavlju. Vjerujem da će to svakome od nas ostati u neizbrisivoj uspomeni.

U utorak ujutro slavili smo svetu misu u Porcijunkuli. Bilo je poticajno i milosno slaviti Gospodina na mjestu gdje je počeo 'franjevački život', na mjestu gdje je Gospodin progovorio u evanđelju Franji, gdje je Franjo shvatio što Gospodin od njega želi. Toga dana svi smo zajedno obilazili Asiz: Bazilike i grob svetog Franje, Sveti samostan, Baziliku i grob svete Klare, crkvu sv. Jurja gdje je Franjo kršten, Franjinu rodnu kuću i ostala znamenita mjesta. Asiz je zaista jedinstven – kad se u njega dođe, čini se kao da smo u nekom drugom vremenu, kao da će se svaki čas iza ugla pojaviti Franjo s drugovima govoreći

o ljubavi Božjoj jer sve nekako odiše Franjom. Poslijepodne istoga dana posjetili smo samotište Carceri; Rivotorto, gdje se čuvaju izvorne nastambe prve braće; samostan i crkvu Sv. Damjana, gdje je Gospodin s križa Franji progovorio. Dojmljivost, jednostavnost i ljepota tih svetih mjesta te ljubaznost braće koja su nas dočekivala učinila su boravak nezaboravnim. Čini mi se zgodnim spomenuti još nešto – gdje smo god došli, izazvali smo posebnu pozornost i braće i hodočasnika: ne viđa se, naime, često tolika grupa mladih fratara (s meštrima nas je bilo trideset dvojica).

U srijedu, 26. svibnja, krenuli smo put Rima. Naime, naš generalni definitor fra Šime Samac pozvao nas je u Generalnu kuriju da se susretnemo i slavimo misu s generalnim ministrom fra Joseom Carballom. Ispred kurije dočekao nas je fra Ivan Matić. Većina braće su iskoristila vrijeme koje je ostalo do susreta s generalom te otišli na opću audijenciju na trgu ispred bazilike Sv. Petra. Svetu misu s ocem generalom, zatim s fra Antoniom Franjićem – generalnim vikarom Reda, fra Šimom Samcem – generalnim definitorom, fra Ivanom Matićem – generalnim asistentom za Franjevački svjetovni red, fra Draganom Ružićem, koji je također na službi u Generalnoj kuriji, i meštrima slavili smo u kurijalnoj crkvi, koju je, uz zgradu kurije, projektirao i sagradio naš pok. fra Dominik Mandić. To je za nas bila posebna čast i milost. Nakon toga uslijedio je ručak sa svom braćom koja žive i djeluju u središnjoj kući Reda. Na povratku iz Rima posjetili smo Greccio, mjesto gdje se dogodila čuvena proslava Božića 1223. godine kad je sveti Franjo upriličio žive jaslice. Danas se tu nalazi prekrasni samostan i crkva. Posjetili smo također i Fonte Collombo, mjesto gdje je Franjo napisao Pravilo. U Asiz smo se vratili u večernjim satima.

Sutradan, u četvrtak 28. svibnja, bio je 'dan za dušu' – nije bilo organiziranog obilaska Asiza, nego je svaki od nas mogao po želji posjetiti sveta mjesta i na njima moliti i zahvaljivati Gospodinu. Taj dan poslijepodne oprostili smo se od Asiza i krenuli prema La Verni. Stigli smo u večernjim satima. Nakon večere i bratskog susreta s braćom u samostanu, koja su nas zaista radosno i velikodušno dočekala, pomalo umorni, pošli smo na počinak.

U petak ujutro slavili smo svetu misu i Jutamju u Kapeli stigmatizacije – u mjestu gdje je Gospodin Franju obilježio svojim ranama. Nakon doručka obišli smo svetište i spilju gdje se Franjo povlačio u osamu te se uspeli na Pennu – vrh brda na kojem je Franjo često molio. La Verna je nešto posebno – ljepota prirode, ljepota i jednostavnost samostana, ljubazna i susretljiva braća, svetost tog mjesta i njegovo ozračje jednostavno potiču čovjeka na molitvu i divljenje. Svakomu tko tamo dođe postaje jasno zašto je Franjo tako volio ovo mjesto! Ujedno, sudjelovali smo s braćom iz samostana u molitvi Devetog časa i procesiji od Bazilike do Kapele stigmatizacije. Svečanu večernju slavili smo u kapeli Sv. Marije Anđeoske te zahvalili Gospodinu u euharistijskom klanjanju. Neka su braća imala privilegij posjetiti i samotište u kojem živi nekoliko braće.

U subotu ujutro, nakon svete mise i doručka, krenuli smo put Trsata pomalo sjetni što napuštamo ova sveta mjesta, ali i sretni što nam je Gospodin dao milost da smo imali priliku vidjeti i doživjeti toliko lijepih stvari. Na putu prema Rijeci svratili smo u Padovu te posjetili baziliku Sv. Antuna i svetište Sv. Leopolda Bogdana Mandića. Na Trsat smo stigli u kasnim večernjim satima. Sutradan, na nedjelju Pedesetnice – Duhove – zahvalili smo Gospodinu za sve darove svetom misom u trsatskom svetištu na kojoj smo mi novaci predvodili pjevanje. Nakon ručka oprostili smo se s braćom s Trsata i krenuli put Livna. Tako smo zaokružili naše marijansko-franjevačko hodočašće: Trsat – Franjina Italija – Trsat.

Zahvalni Gospodinu što nam je dao milost i radost ovoga bratskog susreta i hodočašća te našim poglavarima, nastavljamo svoj novicijat radosno iščekujući zavjete. Napojili smo se na izvorima franjevaštva, a svaki čovjek bar ponekad treba otići do izvora jer ipak – na izvoru je voda najsvježija.

fra Vjekoslav Miličević, Livno

Započinjemo novicijat

Kao i svaki novicijat – tako i naš, ili bolje rečeno: naši – započeo je oblačenjem. Veliko bogatstvo za sve nas jest činjenica da su u jednoj kući novicijata članovi dviju bratskih provincija: Bosne Srebrene i Hercegovačke. Samom tom činjenicom i novicijati su počeli na različite dane jer oblačenje nije bilo zajedničko niti isti dan. Tako je oblačenje za braću iz Bosne Srebrene bilo 13. srpnja u kraljevskom gradu Jajcu, a za Hercegovce je to bilo na dan svetog Bone, 15. srpnja, na Humcu.

Početak zajedničkog života bio je, moglo bi se tako reći, naš prvi susret u Jajcu. Zajedno s fra Ivanom Sesarom u Jajce su na oblačenje došli (tada još uvijek samo postulanti!) braća Hercegovci. Naravno, braća novaci iz Bosne došli su na oblačenje svojoj braći na Humac i tom prigodom – čak! – odsvirali i otpjevali 'Krist na žalu'. Hercegovci priznaju da je to za njih bio poseban dar! A 'baš' zajednički život počeo je s danom 16. srpnja godine Gospodnje 2003. kada su, u jutarnjim satima, u Livno doputovala braća s Humca. I, eto novicijata 2003./'04. godine. Pa nek' se zna i 'ko je dio te slavne ekipe: Meštar: fra Vitomir Silić, (kapa dolje!);

Domeštri: fra Marko Semren (uvoditelj u duhovnost) i fra Ivan Sesar (ne vidi ga se, doduše, često ali kad dođe sve nas obraduje!) Za ekipu iz Bosne Srebrene ove godine igraju: fra Tomislav Svetinović, podrumar iz Mrkonjić Grada (i Jajca); fra Igor Balta, iz Postinja koje je blizu Guče Gore fra Aleksander Tanushi, Albanac s Kosova iz Novog Sela fra Josip Matijanić, sa Kolotina iliti Malog Mošunja (kod Viteza); fra Josip Filipović, doktor zvani 'daljinski' iz okolice Viteza fra Miroslav Bazina, Ramac iz Svete Rame; fra Miran Križanac, Miki, iz Podmilačja; fra Ivan Boškić, naš biser iz Uskoplja tj. Gornjeg Vakufa A za ekipu br. II – Hercegovačku – nastupaju: fra Tomislav Pek, Tomy, pilot iz Montreala; fra Josip Vlašić, naš dekan iz Sovića; fra Slaven Brekalo, Bariša iz Mostara, blizu Starog mosta; fra Vjekoslav Milićević, opet Mostarac – Bože mi 'prosti' fra Stipan Klarić, Pipa Bukovački; fra Goran Čorluka, naš mili Bubi iz Ljubuškog.

Srednjoeuropski katolički dan na Kupresu

Život je počeo! Prvi izlazak u javnost u habitima - u punom sastavu - bilo je hodočašće na Srednjoeuropski katolički dan za BiH na Kupres. To bijaše 19. srpnja. Svetu je misu predvodio uzoriti kardinal Vinko Puljić uz koncelebraciju nekoliko biskupa i veći broj svećenika. Moto susreta-slavlja bilo je "Krist-nada Europe". Okupljeni oko Krista tražili smo Njegov blagoslov zajedno s tisućama vjernika koji su tom prigodom prekrili Kuprešku visoravan. Istina, svima nam je bilo pomalo neobično hodati u habitima, ali nekako smo se 'u komadu' vratili svojoj kući u Livno.

Izlet na Sturbu

21. srpnja dogodio se jedan lijepi izlet u livanjski kraj, točnije na rijeku Sturbu. Tom prigodom upoznali smo šuičkog

Frajer u akciji

župnika fra Ljudevita Lastu, kojeg jednostavno svi zovemo "Lasta", uz fra Slavka Soldu, zaslužnog za mogućnost izleta. U Lasti nam je darovan čovjek koji ima veliko srce za nas i koji sve čini da nas razveseli.

Odmah po dolasku raspodijelili smo dužnosti: jedni su pripremali teren za igru, drugi vatru i meso za roštilj, drugi su opet hladili piće, neki svirali i pjevali uhu ugođe pjesmice, bacili koju 'na karte', probali valjati buće (iliti balote), a neki su – uz to – zadivili svojim načinom rezanja 'ljubenice' (pogodite o kome se radi?!). Budući da je ovaj izlet bio na početku našeg građenja zajedništva, još uvijek se osjećalo neko 'grčenje'; nekako nismo bili posve vješti jedni s drugima. Osjećali smo da nas i meštar povećalom gleda. Ta, znao nas je samo po čuvenju (baš kao i mi njega!).

Nekoliko (h)rabrije braće okušalo se u hladnoći Sturbe: nekako u vodu, brže iz vode... Pa ipak nije bilo ozbiljnijih posljedica po njihovo zdravlje! A da nam svima bude što ljepše pri ruci nam je stalno bio sin ovog kraja, bogoslov fra Ivan Kasalo.

Sudjelujemo na redovničkim danima

Redovnički dani Bosne i Hercegovine održani su u franjevačkom samostanu na Petričevcu u Banja Luci. I mi smo jednim dijelom bili dionici tog susreta. U ranim jutarnjim satima 29. kolovoza uputili smo se na Petričevac. Uz malo lutanja – a više njih je znalo kamo i kojim putem treba ići; navodno, bili su više puta tu! – stigli smo na vrijeme. Početak susreta bio je u 9.30 sati. Biskup Franjo Komarica, predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine te ujedno biskup grada domaćina, sve je pozdravio riječima samo njemu svojstvenim i razletio se od puste radosti što su se redovnici i redovnice (njih oko 160) okupili u njegovu gradu. Zaista se primijetilo da ga je to istinski obradovalo. I to ne samo da se svima skupa obratio riječima nego se i, neposredno po svom dolasku na Petričevac, potrudio sa svima rukovati.

Riječi pozdrava uputio je i fra Mijo Džolan, provincijal Bosne Srebrene i predsjednik Konferencije viših redovničkih poglavara, a također i domaćin, gvardijan petričevačkog samostana fra Josip Božić. Uslijedilo je izvanredno predavanje fra Ante Tonija Vučkovića, fratra provincije Presvetog Otkupitelja

iz Splita. Tema je njegova predavanja bila "Redovništvo i vrijeme". Možda je zgodno usvojiti neke njegove misli:

"Redovništvo je dijete svoga vremena, ali ima svoj izlaz u nadvremeno".

"Izgubile su se granice pojedinih duhovnosti i karizmi, kultura... A karizma je uvijek konkretna. Habit se ispunja potrebom za duhovnošću, nekakvim željama, psihologijama, a nedostaje križ, onaj jedini koji daje smisao, Isus Krist."

"Redovništvo – otkriće da je moguće biti fasciniran Bogom nakon moje nevjere".

"Redovništvo ne traži učinkovitost; redovništvo ide za življenjem, svjedočenjem, a iz toga dolazi učinkovitost, djelotvornost".

"Stav pozornosti i čekanja dva su stava za snalaženje redovništva u vremenu".

Misno slavlje u podne predvodio je biskup Komarica, nakon čega je uslijedio odmor koji smo mi novaci iskoristili za posjet poznatom i slavnom samostanu Marija Zvijezda u kojem sada žive tek trojica trapista. Lijepo su nas dočekali i proveli zdanjima toga drevnog samostana.

Drugo predavanje održao je u poslijepodnevnom satima mr. Goran Črpić na temu "Uloga i odgovornost redovništva u suvremenim socijalnim okvirima". Nakon toga mi smo se uputili svojoj kući. U putu se molilo, pjevalo... A dobrim je dijelom za dobru atmosferu, barem u jednom kombiju, bio zaslužan naš domeštar fra Marko Semren: uvijek spreman za akciju!

U Rami na berbi šljiva

Da mi znamo ne samo pjevati i Boga moliti, nego i štogod pametna svojim rukama privrijediti, trudili smo se potvrditi svojim odlaskom u Ramu na berbu šljiva i to 7. rujna, na drugi dan trodnevnice Maloj Gospi. Tako smo objedinili i pastoralni i radni cilj našeg odlaska na Ščit. Došli smo oko 10 sati i odmah se dali na posao. Istina, nismo bili tomu vješti kao neka mlađarija koja je s nama radila, ali ni mi se nismo dali. Radilo se do 14.30 sati kada je bila stanka za ručak i odmor. Slatko se do tada radilo, ali se još slađe i jelo! Nastavili smo s radom do pet sati, iako smo se nadali završiti ranije i pripremiti se za misu na kojoj smo pjevali. Ali, gvardijan je bio nemilosrdan! Prilično izmoreni – vele nam da smo ubrali taj dan 45 metara šljiva! – ali s nama svojstvenim mladenačkim zanosom, iz duše smo pjevali na toj misi. Meštar Vitomir je propovijedao, a neki novaci su u međuvremenu malo 'ubili oko' (stvarno smo bili umorni!). Naravno, svojim pjevanjem – a i svojom pojavom – oduševili smo Ramljake i Ramkinje. Nadamo se da smo uspjeli barem malo biti znak nečega drugog i drugačijeg, znak Prisutnosti Božje u suvremenom svijetu.

Dobre li su ove ramske šljive!

Kapitul na rogožinama provincije Bosne Srebrene

Pitaj starije pa će ti kazati!

Kapitul na rogožinama trenutak je susreta sve braće jedne Provincije. Održava se svake godine još od vremena svetog Franje. Cilj mu je susret braće koja su razasuta po cijelome svijetu u kojem žive i propovijedaju Evanđelje. Tako se okupe na molitvu i rekreativni susret te tako – moglo bi se reći – obnove svoje zajedništvo. Ove godine je za Bosansku provinciju taj kapitul održan u župi Žitače – Podhum (u blizini Konjica) 15. rujna. Ta je župa inače u proteklom ratu teško stradala pa su posljedice vidljive na svakom koraku.

Nama je novacima to bio prvi kapitul. Put je bio prilično dalek, ali je bilo zanimljivo otkrivati nove ljepote i nepoznate dijelove naše zemlje. Cijeli je dan bio ispunjen zajedništvom koje se najviše očitovalo u misnom slavlju. Tom su prigodom bili i doživotni (da ne kažemo vječni) zavjeti četvorici naše braće: fra Zvonku Benkoviću, fra Marku Hrgoti, fra Antunu Ivešiću i fra Dariu Udovičiću.

Preminuće sv. Franje

Salve sancte Pater... O sanctissima anima... - odjekivalo je našom kućom danima koji su prethodili svečanoj proslavi Transitusu našega serafskog oca svetog Franje, 3. listopada. Htjeli smo učiniti taj trenutak što svečanijim. Nismo bili sigurni u svoje mogućnosti, ali smo ustrajali i trud se isplatio. Također smo se potrudili i oko uređenja crkvenog prostora. Tako je naš fra Vjeko napravio prekrasan aranžman ispred oltara svetog Franje. Ali, da ne bi ostalo sve na tom vidljivom, oku i rukama opipljivom sadržaju, nastojali smo i oko priprave duha: kroz devet dana molili smo u večernjim satima devetnicu na čast svetog Franje. Na proslavu svečanosti došla su sva braća iz Livanjskog distrikta. Misu, koju je predslavio gvardijan fra Anđelko Barun, slavili smo na latinskom jeziku. Također su bile prisutne i naše sestre franjevke iz susjednog samostana i s okolnih župa. Ipak, jednoličnost 'franjevačkih boja' lijepo su razbile sestre drugih družba.

Mili Bože pobožnih redovnika

Na seminaru u Rami

Naš drugi odlazak u Ramu u tako kratkom vremenu bio je 16. listopada. Franjevački Institut za kulturu mira organizirao je seminar za novake i novakinje Vijeća franjevačkih zajednica hrvatskoga govornog područja. Sudjelovali su članovi ovih zajednica: Sestre sv. Križa iz Đakova, Sestre franjevke iz Kloštra Ivanića, Kapucini iz Karlobaga, "mali burazeri" s Visovca i nas četrnaest golubića iz Livna. Voditelji su seminara bili: fra Bože Vuleta, s. Rebeka Anić i gosp. Ivan Milanović-Litre.

Teme su bile izazovne i o njima se pokušalo žustro raspravljati najprije u skupinama, a onda i "svi skupa i zajedno". Svi smo se osjećali izazvanima učiniti nešto za stvoreni svijet. Također smo uočili i "nedostatke" suvremenoga franjevačkog života. Tko zna - "ah, ni'ko ništa ne zna, krhko je znanje!" - možda se s nama u ovom svijetu nešto lijepo uspije dogoditi. Samo, da nam ne "izvjetri" iz glave ono malo dobrih ideja i zaključaka do kojih smo došli tih dana.

Budući da je ovaj i ovakav susret bilo prvi takve vrste u našim krajevima, svi smo osjećali zadovoljstvo i zahvalnost organizatorima i potaknuli ih da i dalje nastave sa sličnim projektima. Kako je to ujedno bio susret i novaka i novakinja, vjerujemo da se tako dogodio jedan, usuđujemo se reći, uopćeni pogled na svijet – svijet gledan očima žene i očima muškarca!

Kapitul na rogožinama Hercegovačke provincije

Fra Ivan obavlja posao vikara Provincije

29. studenoga bila je subota, blagdan Svih Svetih Franjevačkog reda. Taj dan se tradicionalno održava Kapitul na rogožinama Hercegovačke provincije na Širokom Brijegu. I mi smo pozvani pa smo se odazvali. U jutarnjim satima slavila se molitva Trećeg časa a potom je uslijedilo predavanje fra Vlatka Badurine o zdravlju u redovničkim zajednicama. Svetu misu u podne, uz koncelebraciju sve braće, predvodio je provincijal fra Slavko. Mi smo, naravno, pjevali – i to lijepo pjevali!

Po povratku u Livno odmorili smo se i nastavili svojim uobičajenim životom. Budući da je to bila subota uoči prve nedjelje Došašća odlučili smo da časoslov do Božića, kroz ove četiri subote, svečano pjevamo. Koralno pjevanje unijelo je tihu svečanost u našu zajednicu. Istina da je to za starije fratre našeg samostana bilo pomalo 'mučno', ali nitko nam nije nikada uskratio tu radost. Jedino su nekada znali jednostavno napustiti molitvu jer je to za njih predugo, a njihovo zdravlje je pomalo narušeno.

Božićno ozračje u novicijatu

Jedan je fratar rekao – ne znamo je li mislio ozbiljno?! – kako smo mi najfranjevačkija generacija novaka u Livnu. A povod tome bio je pravljenje jaslca većih razmjera i nabavka lijepih stvorenja što se hrčcima zovu. Ako smo samo zbog toga (bili) najfranjevačkija generacija novaka, jadni smo mi novaci – a i naše zajednice s takvim novacima. Ipak se usuđujemo nadati da je sjeme Franjinog duha palo negdje i u naše srce! I da će u svoje vrijeme donijeti plod!

Tako smo odlučili naše jaslce napraviti u novicijatskom hodniku, negdje u sredini. S radom smo počeli 15. prosinca. Dobro smo organizirali posao, vjerujući da je to glavni uvjet uspješnosti ekipnog rada. Svakoga – ama baš svakoga! – zapala je određena dužnost koju je morao (čitaj: želio) sa najvećom mjerom odgovornosti izvršiti. Budući da od prijašnjih generacija nismo imali pripravljen teren (koliko znamo oni su redovito pravili manje jaslce!), trebalo je sve početi ispočetka. Jedna od prvih stvari bila je napraviti drvenu konstrukciju koja će sve to na sebi nositi. Uz to je trebalo razvesti struju, a naravno prije toga kupiti kabel, žarulje, utičnice i utikače... Možda neskromno, ali bili smo – i jesmo – ponosni da smo sve to sami znali uraditi. Bogatstvo različitosti darova kojima smo od Boga obdareni bili su upotrijebljeni za zajedničko dobro. Eto jedne lijepe stvari koju smo u novicijatu naučili!

Odlučili smo da u jaslacima bude i grad, a također i jedan potok koji će počinjati s vodopadom. Dosta posla je bilo oko bojanja papira koji nam je poslužio za oblikovanje spilje i brda. Koliko se sjećamo, upotrijebili smo 30-ak četvornih metara papira! Dobro je ukomponirano i platneno nebo na kojem je izrađena vrlo lijepa zvijezda repatica. Bilo je tu još mnogo detalja koji se ne mogu zbiti u ovaj kratki prikaz rada.

Neka bude zaključeno s mišlju da su te jaslce bile u granicama dobrog ukusa, što je moguće dalje od ikakva kiča... Iznad svega one su bile izraz naše ljubavi prema utjelovljenju našega Boga, svjedočanstvo da nas to otajstvo ispunja čuđenjem i – iznad svega – divljenjem.

Uz te naše jaslce vezana je posebna tradicionalna svečanost otvaranje proslave Božića koju svake godine organiziraju novaci. Naime, u određeni sat Badnje večeri svi članovi kuće (novaci, fratri i časne sestre) okupe se oko jaslca i zajedno se moli Večernja molitva. Mi smo odlučili cijeli hodnik posuti slamom radi što 'toplijeg' ugođaja, a i u spomen na drevne običaje našeg naroda. U pozadini je, za dolazak naše starije braće i dragih sestara, tiho svirala melodija određenih božićnih pjesama. U Večernjoj smo otpjevali nekoliko pjesama uz pratnju gitara i tamburica. A i dekan je održao svoj govor – božićnu čestitku. Također i gvardijan. Iako su ih pokušali skriti, mogle su se primijetiti i suze na licima kojeg fratara i sestre.

Nama je bilo drago da su se jaslce i naše organiziranje ove proslave svima svidjeli. Uistinu je bilo svečano! Tako naš trud nije bio uzaludan! Htjeli smo i na ovaj način taj veliki dan učiniti jedni drugima ljepšim.

Ispraćaj stare godine uz tombolu i molitvu

Otrcana je fraza kako je Božić vrijeme darivanja, a pogotovo u naše vrijeme kada se sve bogatstvo Božića iscrpljuje u darivanju i primanju darova. Ipak, i tom je činu u našoj zajednici pokušano dati jedan puni smisao. Na izmaku 2003. godine organizirana je tombola. Uz novake su sudjelovali i naši gosti: fra Ljubo Čutura, gvardijan iz Tomislavgrada; fra Ljudevit Lasta, šuički župnik; fra Mladen Sesar, župnik iz Ružića te bogoslovi fra Ivan Kasalo i fra Antonio Ivković. Bilo je vrijednih i lijepih, a nadasve korisnih darova, na čemu smo zahvalni našim brojnim dobročiniteljima. Svatko je dobio u dva kruga po jednu nagradu, a u zadnjem je krugu bilo nekoliko vrednijih nagrada. Više od čežnje za nekim darom ovaj je susret i ovakav ispraćaj Stare godine bio upriličen u svrhu bratskog zajedništva i radosti. Tombola je privedena kraju oko 23 sata. Samu smo Novu godinu dočekali u crkvi pred Presvetim u molitvi i pjevajući svečani Te Deum, iskazivali hvalu našem Stvoritelju i prosili njegov blagoslov za buduće dane.

Tanje malo, Slavene!

"Roka mandolfine" na snijegu

Skijaška veljača

Drugi je mjesec bio obogaćen snježnim ugođajem. U više smo navrata išli na skijanje na kupreško skijalište Čajušu. Većini nam je bilo prvi put da stajemo na skije. Bilo je padova, razbijanja brade i lakših ozljeda, ali smo svi ostali čitavi. Jedino nam je svima ostalo žao da se u skijanju nije okušao naš domeštar fra Marko Semren. Jednom je imao toliku želju, ali nije našao pancerice. Mislimo da sada živi za sljedeću zimu! Samo, to će gledati "neki novi klinci". Tih smo dana mjeseca veljače (16. i 17.) ugodili našu braću s Visovca i zajedno s njima pošli na skijanje. Istina, neke je gripa "strpala" u krevet, ali i iz toga smo se nekako izvukli, uz česte odlaske na Hitnu u sitnim satima livanjskih večeri.

Susret novaka u Međugorju

Od 12. do 14. ožujka susreli su se novaci četiriju Franjevačkih provincija s područja Hrvatske i BiH. Domaćin je bila Hercegovačka franjevačka provincija. Uz program u Međugorju, koji se sastojao od obilaska međugorskih karitativnih ustanova i sudjelovanja u molitvenim programima, posjetili smo i samostane Humac, Mostar i Široki Brijeg. Na Širokom smo sudjelovali na nedjeljnoj misi, a u poslijepodnevnom je satima svatko otišao na svoju stranu. Makar kratak, ovaj je susret za sve nas bio veliko obogaćenje.

Susret s generalnim ministrom

Dugo vremena ranije bilo nam je rečeno da će u našu kuću doći generalni ministar Reda fra Jose Carballo u sklopu vizitacije Bosne Srebre. Za tu smo se prigodu odgovorno spremali (čak smo i crkvu tri puta čistili kako bismo uklonili svaki trag "havarije" – s. Cecilija volimo te! – koja je bila izazvana intenzivnim radom). U pratnji generalnog definitora fra Šime Samca – poznatoga nekadašnjeg meštra s Visovca – General je došao u samostansku crkvu 8. lipnja, negdje oko podne. Svi smo bili poredani u špalir i pjevali na latinskom "Ecce fidelis et prudens...". Provincijal fra Mijo Džolan mu je zaželio dobrodošlicu, a nešto kasnije, za vrijeme ručka, lijepim mu se riječima obratio i gvardijan fra Anđelko. Na ručku je bio i biskup Franjo Komarica koji se tih dana nalazio u službenom pohodu livanjskom dekanatu. Biskup je lijepo govorio generalu o franjevcima koji rade na području njegove biskupije. Činilo nam se da je Generalu srce "k'o bukara" (čitaj: veliko, radosno, razigrano). Uz tako lijepe riječi biskup je otpjevao i nekoliko pjesama našem Generalu.

Nakon ručka i brzog razgledavanja samostanskog muzeja i galerije, General se uputio u Sarajevo gdje smo se s njime susreli 10. lipnja, na Tijelovo. Taj je dan bio službeni susret novaka i bogoslova s Generalom. Uputili smo se u zaista ranim satima i stigli na Nedariće oko 9.30 sati. General je na početku iznio svoje viđenje odgoja i smjernica koje su potrebne za temeljitu formaciju, nakon čega su dvoranu napustili – po Generalovoj želji – odgojitelji i nastavljeno je sa diskusijom: bogoslovi su pitali, a General je odgovarao. Zapazili smo nešto što nam je General govorio i kad smo bili kod njega u Rimu: ako nemaš to i to, onda se nemoj zavjetovati; ako nisi spreman na to i to, onda se nemoj zavjetovati... To nam se činilo malo prestrogim, ali smo kasnije saznali da je to način rušenja iluzija i učvršćivanja u Kristu. Istina, čuli smo to još mnogo puta i od našeg meštra. Nadamo se da smo uspjeli shvatiti bit tih dobronamjernih poruka!

Posjet braći na Visovac

Jedan u nizu lijepih događaja bio je i naš odlazak u posjet braći na Visovac. Bijaše to 15. i 16. lipnja. Prvoga dana našeg boravka na Visovcu išli smo s barkom do Roškog slapa, gdje smo se zaustavili i uputili u razgledavanje starih mlinova koji su u vlasništvu visovačkih fratara. Išli smo jednim dijelom i uzvodno uz Krku. Priroda je prekrasna, očuvana. Sve je uredno i čisto. Vidi se da se vodi briga o tom tako lijepom kraju. Na povratku molili smo Večernju na barci. Nesvakidašnji ugođaj! Navečer smo se dugo zadržali uz pjesmu i bratsku čašicu razgovora.

Sutradan smo, poslije Jutamje i doručka, pošli u obilazak Skradinskog buka, nizvodno Krkom. Šta reći osim: Tko nije vidio, neka čim prije ode i vidi! S pravom se za našu Hrvatsku kaže da je Lijepa naša! Sva je nekako svečana, vrvi ponosom i sjajem... A sve joj to Bog daje! Oko podne istoga dana slavili smo misu, ručali i zaigrali nogometa, a nakon toga se okrijepili i uputili u Livno. Velika hvala našoj braći domaćinima! Vidjeli smo da su nas nadmašili u gostoljubivosti. A to i je ono pravo: "Pretežite jedni druge u ljubavi!" Svima su dojmovi bili jednaki: divota, braćo!

Duhovne vježbe u Masnoj Luci

"Svemu brzo kraj se sluti, samo Netko nema kraj..." tako pjeva pjesnik! A stvarno je tako. Okus kraja došao je i u naš novicijat. Jedan znak toga kraja – ili, bolje reći, početka nečeg novog, odgovornijeg – bile su i duhovne vježbe koje smo imali u Masnoj Luci. To je franjevačka kuća Hercegovačke provincije u parku prirode Blidinje, ispod Čvrstnice.

Duhovne vježbe vodio je fra Dragan Ružić, hercegovački franjevac koji je na službi u Generalnoj kuriji. Njegova predavanja tematski su bila vezana uz molitvu: uvjeti molitve, plodovi molitve, vrste molitve... Možda mu je metoda bila malo zahtjevnija nego obično: nakon njegova uvodnog razmišljanja slijedila je molitvena vježba vezana uz određenu temu. Preporučio je način sjedenja (ispravljena kralježnica, ruke na koljenima ili desna u lijevoj i sl.), a također i ispravnog disanja. Sve je to trebalo poslušiti što kvalitetnijoj molitvi. Čini nam se da smo donekle uspjeli! Bože podrži!

Ambijent u kojem su se odvijale duhovne vježbe bio je zaista pogođen. Sve je u ozračju mira, spokoja... Netaknuta priroda! Tišina noći ponekad je bila isprekidana prijetećim zavijanjem vukova i hrabrim odgovorima fra Petrovih i inih pasa. Čini nam se da je čisti planinski zrak bio krivac dobrog apetita. A fra Petar i domaćica Ruža znali su to, pa se nisu štedjeli u bogatstvu stola. Sve to bijaše u vremenu od 19. do 23. lipnja.

fra Tomislav Svetinović, fra Josip Matijanić i fra Josip Vlašić

Vidi kako sam pobožan! Slikaj me!

Oblačenje habita

S radošću se sjećamo 6. rujna, dana kada smo uz podršku naših fratarata i najbliže rodbine, po prvi puta na sebe obukli svoje redovničko odijelo, franjevački habit. Ove godine nas je četvorica novaka: fra Bernard Kasić, fra Šimun Radnić, fra Ivan Šimunac i fra Lukica Vojković. Tu su i novi meštar fra Miroslav Bustruc te domeštar fra Jure Hrgović. U međusobnom zajedništvu započinjemo ovu godinu novicijata, uvjereni u bogatstvo kojega tijekom te godine možemo biti dionici. Želimo kroz ovu godinu upoznati život na koji je pozvan redovnik franjevac te u takvom životu pokušati pronaći smisao vlastitog života. I za prijašnju generaciju novaka ovo je veliki dan, jer su oni također danas položili svoje prve redovničke zavjete te time završili godinu novicijata.

Blagdan sv. Franje – susret mladih

Na blagdan sv. Franje veliki broj mladih iz okolnih župa zajedno sa svojim župnicima okupio se na Gospinu otočiću Visovcu. Cilj ovog susreta je da se mladi kao kršćani povezuju i bolje upoznaju, poglavito sa redovničkim životom, te pokušaju pronaći istinski smisao života u Bogu. Nakon što smo se svi okupili u crkvi započeo je središnji dio susreta, sv. misa koju je predvodio gvardijan fra Ivan Buljević. On je pozvao mlade na življenje kršćanskih vrijednosti, unatoč protivljenjima svijeta. Nakon što smo brata tijelo okrijepili program je nastavljen u samostanskoj dvorani. Uz različite skupine mladih predstavili smo se i mi novaci: izveli smo kratki recital o franjevačkom pozivu i zapjevali nekoliko pjesama. Tijekom našeg nastupa mladi su nam pružali veliku podršku. Iz ovog susreta dobili smo dojam da je naš život današnjoj mladeži izazov pa se nadamo da je možda i netko od njih u dubini svoga srca osjetio poziv na redovnički ili svećenički život.

Bogojavljenje – zajedništvo braće uz tombolu

6. siječnja, na svetkovinu Bogojavljenja, svake godine običaj je u našem samostanu da se sva braća iz okolnih župa koje pripadaju samostanu Visovac, pa i šire, skupe na zajedničku tombolu. Bilo je tako i ove godine. Više od pedeset fratarata unatoč jakoj buri prešlo je Krku kako bi nakratko zaboravili svoje svakodnevne brige i opustili se u pravom bratskom zajedništvu uz tombolu, pjesmu, bratski razgovor i pokoj šalu. Poslije večere uslijedila je tombola koju smo pripremili mi novaci na čelu s domešтром fra Jurom. Pauze između pojedinih igara bile su ispunjene božićnim pjesmama. Ozračje u blagovolištu visovačkog samostana te večeri bilo je veselo i opušteno, a sve je odicalo pravim franjevačkim zajedništvom. Unatoč skromnim nagradama svi su kućama otišli vedrih i nasmijanih lica, zasigurno prepuni zahvalnosti Gospodinu što im je darovao braću.

Koji li brojevi trebaju fra Miru

Pohod sjemeništarcima – Bezgrešna

Na dan Bezgrešnoga začeća, pošli smo u pohode braći sjemeništarcima u Sinj. Bezgrešna je zaštitnica našeg sjemeništa, a to je i dan ulaska u postulaturu. Sudjelovali smo na svetoj misi koju je uz koncelebraciju odgojitelja i sinjskog gvardijana predvodio provincijal fra Željko Tolić. Tijekom mise osmorica braće iz četvrte gimnazijske godine primljeni su u postulaturu. Poslije svete mise uslijedio je zajednički ručak. Poslijepodne je proteklo u ugodnom druženju koje je završilo utakmicom u gradskoj sportskoj dvorani. Vjerujemo da će ovaj susret postati tradicija.

**Rekreacija na snijegu u Gračacu,
22. siječnja 2004.**

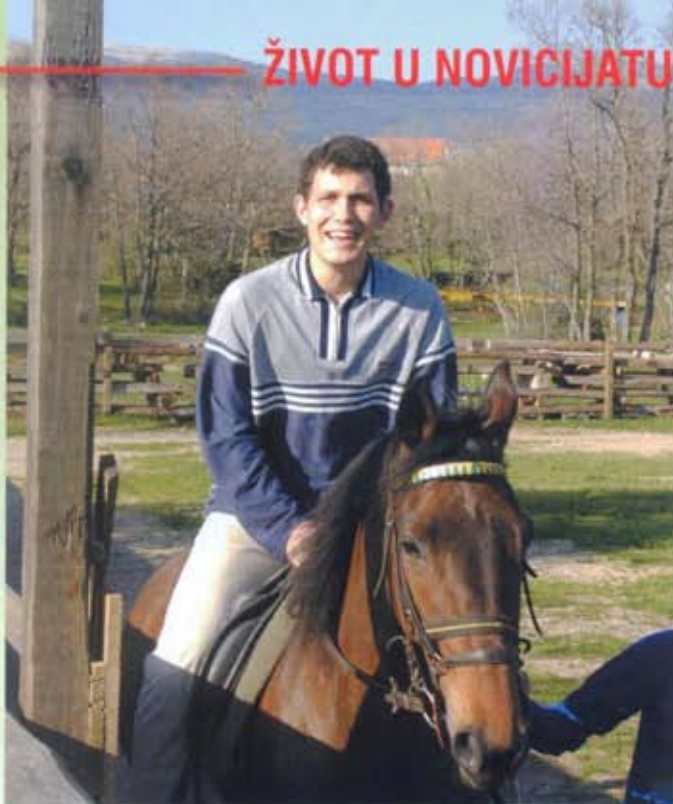

**Sisao misao, isisao smisao -
- Predstavljanje fra Mirove knjige u Drnišu**

Postulanti na Visovcu

Dobri stari običaj posjeta postulanata novacima na Visovcu nastavio se i ove godine. Tako smo od 23. do 25. siječnja 2004. godine ugostili ovogodišnje postulante. Kroz molitvu, šetnju, igru nastojali smo ih upoznati s našim življenjem i nastojanjima u novicijatu. Vjerujemo da su kroz ovaj makar kratki boravak s nama još više učvrstili svoje odluke da prihvate franjevački način života.

Nakon položenog ispita za brodove manje se udara u obalu, a i boce ostaju čitave

Dobro jašeš!

Posjet generalnog ministra Visovcu

U je sklopu posjeta provinciji Presvetog Otkupitelja generalni ministar Reda fra Jose Rodriguez Carballo, zajedno s generalnim definatorom fra Šimom Samcem, boravio od nedjelje 6. lipnja, do utorka 8. lipnja, na našem otočiću Visovcu. Dočekali smo ga brodom na Skradinskom buki i Krkom se uzvodno uputili prema Visovcu. U crkvi je gvardijan uputio nekoliko pozdravnih riječi o. generalu koji je pozdravio i udijelio blagoslov svoj braći. Ujutro je u ponedjeljak i utorak general predvodio sveto misno slavlje na latinskom jeziku, a u ponedjeljak su svečanom ručku prisustvovala sva braća samostanskog okružja. Generalni ministar se, kako i priliči, obratio braći riječima podrške, ohrabrenja, ali i upozorenja da što god radili i koju god pastoralnu ili inu službu imali, nikad ne zaborave da su manja braća. Vidno oduševljen ljepotom prirode i bratskog zajedništva na koje je naišao, u utorak se ujutro, nakon doručka, uputio u posjet bosanskoj provinciji. Na polasku nas je još jednom blagoslovio, a njemu su u čast zazvonila zvona na zvoniku crkve Gospe od Milosti. Ispratili smo ga osjećajem zadovoljstva i časti što je nasljednik svetog Franje boravio među nama.

Otac general između 2 tjelohranitelja

S braćom kapucinima na susretu mladih u Šibeniku

Proslava Kačića u Zaostrogu

Novaci s Trsata na Visovcu

Braća novaci zagrebačke Provincije sv. Ćirila i Metoda pod vodstvom meštra fra Roze od 28. veljače do 12. ožujka 2004. boravili su s nama na Visovcu. Na taj su način uzvratili su naš posjet sredinom studenoga prošle godine. Kroz dva su se tjedna pokušavali prilagoditi našem dnevnom rasporedu, priključivali su nam se u radu, aktivno sudjelovali u liturgijskim slavljinama i drugim zajedničkim molitvama. Gotovo svakodnevno održavana su predavanja o raznim, uglavnom franjevačkim, ali i drugim duhovnim temama. Predavači su nam bili fra Andrija Bilokapić, fra Šimun Bilokapić, fra Ante Akrap i fra Ante Čovo.

Naši bivši afrički misionari, fra Ante Vukušić i fra Stojan Damjanović u zanimljivom su izlaganju iznijeli svoja iskustva i način rada u Africi, a bračni par Elza i Nikica Jurun iz Splita govorio nam je o vrijednosti braka i obitelji. Neki od pozvanih predavača nisu uspjeli doći zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta.

Uza sva predavanja stigli smo organizirati i dva izleta. Prvi je bio posjet šibenskome biskupu mons. Anti Ivasu i našem samostanu Sv. Lovre i župama Gospe van grada, Šubićevcu i Meterizama. U popodnevnom satima, na povratku kući posjetili smo i župu Píramatovci kao i kulturno-povijesno-arheološki lokalitet Bribir. Posljednja točka toga dana bio je samostan u Karinu. Drugi izlet obuhvaćao je obilazak crkvice Presvetog Otkupitelja u Ružiću, poznatije kao Mauzolej Ivana Meštrovića, te samostana Sv. Ante u Kninu gdje smo i ručali.

Od prirodnih znamenitosti vidjeli smo slap Krčić te izvore Cetine i Čikole. Obišli smo, naravno, i Skradinski buk i Roški slap. Također smo našli vremena za nogomet, košarku, stolni tenis i balote. Ovi nezaboravni dani okrunjeni su susretom novaka Hrvatske i BiH u Međugorju, od 12. do 14. ožujka. Dogovor naših odgojitelja o susretima ovakve vrste za svaku je pohvalu i od neprocjenjive vrijednosti za budućnost bratskog odnosa između naših susjednih provincija.

Skijanje - Kupres

Neki su se kako-tako održavali na skijama ...

... dok su neki neslavno završili na snijegu

Na uzašašće uzidismo uz Brinu ...

Fra Ivan: "Ovaj ćemo drugi psalam mol'ti respo...rijalno!"

Koopaj, koopaj!

Jen, dva, tri i ... vis "Bila stina"

Koosi, koosi!

Recital s ciljem promicanja duhovnih zvanja po župama

Ovako je sve počelo 9. kolovoza 2003. (oblačenje na Trsatu)

Požega je posebna... Motivira, potiče na kreativnost...

Nakon napornog hoda treba malo predahnuti... (posjet župniku Đuri)

Trsatskim stubama silazak u grad...

Ej, dečki, vidite fratre! Dobri su!

Što je to dobio fra Rožo na tomboli?
(novogodišnja tombola)

E, sad bi trebalo nekog zgrudat...
(šetnja i zimske radosti u Fužinama)

Puuuunooo svetih Klara i svetih Franja...

Novaci i sestre klarise na misi... (u Požegi)

Kod obitelji fra Domagoja...

Požeško bratsko druženje s
fra Marijanom i ostalom braćom...

U šetnji obalom Krke bilo je prilika i za konstruktivne razgovore...

Vožnja brodicom po Krki...

Novaci ispod duge na izvoru rijeke Krke ...

Druženje s fra Jekom i ostalom braćom u Šibeniku...

Tijelovska procesija na Trsatu...

Frama na Trsatu

Ilovik – mjesto odmora...

Igre kod časnih sestara u Kloštar Ivaniću

Magistar i vicemagistar u akciji
(nogomet na Trsatu)

A kad se jednoga dana sve bude približilo kraju,
ovako bi trebalo završiti

Mladići i djevojke odlučite se i vi na put za Kristom u franjevačkoj obitelji u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini:

Franjevci - OFM - Hercegovačka provincija

Franjevačka 1
88000 MOSTAR
Tel./fax: 036/333-55

Školske sestre franjevke

Lovretska 9
21000 SPLIT
Tel.: (021) 319-660; (021) 319-358
skolske-sestre-franjevke-sibenik@st.htnet.hr

Franjevci - OFM - Bosanska provincija

Mustafe Busuladžića 6
71000 SARAJEVO
Tel.: 033/664-185, 666-346

Školske sestre franjevke -

-Bosansko-hrvatska provincija
Bjelave 43
71000 SARAJEVO
Tel.: 00387 33 664 372

Franjevci - OFM - Splitska provincija

Trg Gaje Bulata 3
21000 SPLIT
Tel.: (021) 356-731; (021) 347-822
provincijalat-franjevaca@st.tel.hr

Školske sestre franjevke -

-Hercegovačka provincija
Zagrebačka 9
88000 MOSTAR
Tel.: 036312-904
Fax: 036/312-905

Franjevci - OFM - Zadarska provincija

Trg Svetog Frane 1
23000 ZADAR
Tel.: (023) 212-524; (023) 436-994
provincijalat-zadar@zd.htnet.hr

Franjevke od Bezgrešne

Riječka 6
22000 ŠIBENIK
Tel.: (022) 201-045; (022) 214-047
sestre-franjevke-sibenik@si.htnet.hr

Franjevci - OFM - Zagrebačka provincija

Kaptol 9
10000 ZAGREB
Tel.: (01) 48-14-181; (01) 48-14-171
secprov@ofm.hr

Franjevke od Bezgrešnog Začeca

Don F. Bulića 8
20000 DUBROVNIK
Tel.: (020) 414-098; (020) 422-878
sestre-franjevke-du@du.htnet.hr

Franjevci kapucini - OFM Cap.

Kapucinska 47
10040 ZAGREB
Tel.: (01) 29-81-520; (01) 28-58-567
kapucini@zg.tel.hr
www.kapucini.hr

Franjevke Bezgrešnog Začeca (iz Crne Gore)

S. Vitomira Šimić
Ciglanska 7
10000 ZAGREB
Tel.: (01) 37-70-553

Franjevci konventualci - OFM Conv.

Sveti Duh 31
10000 ZAGREB
Tel.: (01) 37-71-888; (01) 37-73-754
ofmconv@zg.tel.hr
www.ofmconv.hr

Franjevke misionarke iz Asiza

Svačićev trg 4/3
10000 ZAGREB
Tel.: (01) 45-77-664

Franjevci trećoreci - TOR

Naumovac 9A
10000 ZAGREB
Tel.: (01) 46-73-393; (01) 46-73-803
petar.grubisic@zg.tel.hr
www.franjevcitor.hr

Sestre klarise - Red sv. Klare

Samostan sv. Klare
Kvaternikova 167
10000 ZAGREB

Samostan sv. Klare
E. Kvaternika 85
34000 POŽEGA

Samostan sv. Klare
Ul. sv. Klare 1a
21000 SPLIT

Samostan sv. Klare
Brestovsko
BiH - 71250 KISELJAK

*“Ništa dakle svoga
nemojte zadržati za sebe
da vas cijele primi
onaj koji se vama
cijeli predao.”*

v. Franjo, Pismo čitavom redu.

